

K I D E

Lapin yliopiston tiede- ja taidelehti 3 • 2017

TEEMA:
KÄYMMME
YHDESSÄ AIN

KIDE

Lapin yliopiston tiede- ja taidelehti 3 • 2017
www.ulapland.fi/kide

Kide ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Päätoimittaja MARJO LAUKKANEN

Toimittajat OLLI TIURANIEMI, SARI VÄYRYNEN,
JOHAN-EERIK KUKKO

Art Director REETTA LINNA

Valokuvaaja ANNA MUOTKA

Ilmoitusvaraukset: Reetta Linna, 040 4844 133

Päätoimittaja puh. 040 4844 296

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@ulapland.fi

Painos 5 500 kpl, painopaikka Erweko Oy,
Oulu 2017. ISSN 0787-0965.

Lehti ottaa sitoumukselta vastaan aineistoja,
mutta pidättää oikeuden muokata niitä.

Mediakortti ja osoitteenmuutokset:

www.ulapland.fi/kide. Julkaisija:

Lapin yliopisto/Viestintä, PL 122, 96101 Rovaniemi.

ANNA MUOTKA

toimitus

Tällä porukalla tehemä yhdessä Kide-
lehteä. Bongaa nimet apinalaatikosta.

TEKIJÄ-palstalla esitellään lehden tekijöitä.

POHJOISEN PUOLESTA

- 4 Jälkiä
Sámegillii
- 5 Mie **Uskallusta uuteen**
- 6 Aura
Luovat
- 7 Arktis
Kolumni **JAAKKO HEIKKILÄ**
- 8 Kiehinien **OLLI TIURANIEMI**
Arviot

TUOKIO

- 26 Tuokio arktisessa **TEEMU LOIKKANEN**

OPISKELUA

- 28 Sarjakuva
Blogi
- 29 Opiskelu-uutiset
- 31 Alumni Tietohallinnon ammattilainen

KITEYTYKSET

- 32 Hänen salaisen konserninsa palveluksessa
- 34 Ylisukupolviset muistot ja arvet
- 36 Syrjäseutujen pedagogiikka vaatii yhteistä tekemistä

HIPUT

- 38 Kotisivu Valmiin viehätys
- 39 Eskon puumerkki **PETRI KOIKKALAINEN**
- 40 Julkaisuja
- 42 Väitökset
- 44 Lyhyet
- 54 Hiutaleita **AINI LINJAKUMPU**

TEEMA Käymme yhdessä ain

“Yhdessä” on Suomen juhlavuoden teema – ja tässä numerossa myös meidän. Miten muuten tutkisimme ja oppisimme, kehittäisimme ja kehittyisimme kuin yhdessä? Jo yksi kohtaaminen voi muuttaa kaiken.

9 Pääkirjoitus **MARJO LINDROTH JA HEIDI SINEVAARA-NISKANEN** • 10 Käymme yhdessä ain
17 Kolumni **PIIA PYRSTÖJÄRVI** • 18 Sitä kohtaamista en unohda • 22 Opiskelijälähettiläät
yliopiston äänitorvena • 24 Vuoden opetusteko – ja opiskelijoiden myyrä

10

Oli silmiä avaavaa nähdä se valtava muutos toisen ajattelussa ja identiteetissä.

Paradigma on opiskelijoiden myyrä tiedekunnassa. Sitä kautta opiskelijoiden näkökulma tulee tehokkaasti esille.

24

Siinä sitten ihmettelin vetisillä silmillä tätä kaunista tytärtä.

18

Kannen ja tämän sivun valokuvat: Anna Muotka

Pohjoisen puolesta

Ajankohtaisia pohjoisia asioita, ilmiöitä ja ihmisiä.

ANNA MUOTKA

jälkiä

Arktisen keskuksen tiedeviestinnän päällikön kynästä
MARKKU HEIKKILÄ

PITKÄÄN KISKOTTU

Lapin tutkimusseuran uusimpaan vuosikirjaan on koottu kirjoituksia Jäämeren radasta, sen historias-
ta ja perusteluista. Aivan tuoreimmat käänteet eivät
ole ehtineet mukaan.

Ollakseen jotain, jota ei ole olemassa, Jäämeren
radalla on pitkä historia. Yksi kirjoittaja antaa hank-
keen alkuvuodeksi 1800-luvun lopun, toinen vuoden
1912 ja kolmas 1918. Määrärahoja Rovaniemen ja
Petsamon välisen ratayhteyden suunnitteluun an-
nettiin 1920-luvun alussa ja uudelleen 1939. Sitten
tuli sota ja kiinnostus lopahti, kunnes se heräsi uu-
destaan. Karttojen maantiedettä vain on laajennettu,
sillä niissä on jo mukana Helsinki–Tallinna-tunneli ja
yhteys Jäämereltä Keski-Eurooppaan. Rahoitusta tai
käytännön suunnitelmia ei missään ole, mutta kiina-
laisetkin siitä jo puhuvat.

Historia paljastaa, että Jäämeren rataa on puuhat-
tu eniten sellaisina aikoina, jolloin on pelätty ongel-
mia Itämerellä ja kaivattu vaihtoehtoa kuljetuksiin.
Ratapuheiden kasvu ei välttämättä ole merkki siitä,
että ajat näyttäivät hyviltä.

SÁMEGILLII

Dán spálttas čáallet olbmot, geat beroštit
sámedutkamušas, sámegeielas ja sáme kultuvrras.
Palstalla kirjoittavat saamentutkimuksesta ja -kulttuurista
sekä saamen kielestä kiinnostuneet henkilöt.

UCCEEBLOVOJUÁVHUIN, MOH LÁÁ UCCEEBLOVO SISTE

Tutkamušast mij suogârdep sámmilij seksuaal- já suhâpeeli-
ucceeblovvoid teikâ váduláš olmožin jieijás identifisistem ulmui
vuoigâdvuođaid sehe sijnân čyeccee maangâ vuáđustásast šaddee
olgoštem. Eereeb iärásij kielâlij já kulttuurlij vuoigâdvuođai
olášuumeest aneh, ete láá hástuseh. Tiáđu lasseetmist lii teháláš
merhâšume tai ucceeblovoi tile pyreedmist já sijnân čyeccee
olgoštem estimist. (Inarinsaamen käännös: Tanja Kyrö)

UU'CCBŌŌZZI SISKKSAŽ UU'CCBŌSJOOUKIN

Tu'tkčummšest ta'rkstŏŏllâp sää'm seksuaal- da sooggbie'lluu'cc-
bŏsjooukid le'be láá'mes oomžen jii'jjes identifio'stti oummi
vuŏigŏdvuođi di máangvuáđđsaž čârstummuž. Jeä'rbi mie'ldd
kiŏl'laž da kulttuurlaž vuŏigŏdvuođi teáuddmŏŏžžast toobdât
va'žžtŏŏzzid. Teáđ láázttummšest lij jŏnn miárktŏs tai uuccbŏs-
joouki vue'jj pue'rummšest da si'jji čârstummuž čŏggmŏŏžžast.
(Koltansaamen käännös: Merja Fotonoff)

VEHÁDAGA SISKKÁLDAS VEHÁDATJOAVKKUIN

Dutkamušas guorahallat sámiid seksuála- ja sohka beallevehádagaide
dahje lámisolmmožin iežas identifiserejeaddji olbmuid vuoigatvuođaid
ja maiddái sidjiide guoski mánggalágan vealaheami. Earret eará
gielalaš ja kultuvrralaš vuoigatvuođaid ollašuvvamis vásihuvvojit
leat hástalusat. Dieđu lasiheamis lea dehálaš mearkkašupmi dáid
vehádatjoavkkuid dili buorideamis ja sidjiide čuohcci vealaheami
eastadeamis. (Pohjoissaamen käännös: Irma Laiti)

VÄHEMMISTÖN SISÄISISTÄ VÄHEMMISTÖRYHMISTÄ

Tutkimuksessa tarkastelemme saamelaisten seksuaali- ja sukupuoli-
vähemmistöihin tai vammaiseksi henkilöksi itsensä identifioivien ih-
misten oikeuksia sekä heihin kohdistuvaa moniperustaista syrjintää.
Muun muassa kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumisessa
koetaan olevan haasteita. Tiedon lisäämisellä on tärkeä merkitys näi-
den vähemmistöryhmien tilanteen parantamiseksi ja heihin kohdis-
tuvan syrjinnän ehkäisemiseksi.

LAURA OLSÉN

Totkee / Tu'tkčeei / Dutki / Tutkija

LEENA HEINÄMÄKI

Puárásub totkee / Puárásab tu'tkčeei / Boarrásut dutki / Vanhempi tutkija

Arktásáš kuávdáš, Laapi ollâopáttâh
Aarktlâž kŏŏskŏs, Lappi unisversite'tt
Árktalaš guovddáš, Lappi universitehta
Arktinen keskus, Lapin yliopisto

ANNA MUOTKA

mie

ANA NUUTINEN

Uskallusta uuteen

Muodin ja vaatetuksen professori Ana Nuutinen
rakastaa James Bond -elokuvia.

– Ne keksinnöt ja hullu ajattelu! Kerran Bon-
dilla oli upea toppatakki, joka muuttui lumivyörysuojaksi,
Nuutinen kehuu.

Professori toivoisi näkevänsä omalla alallaan yhä enem-
män ajattelua perinteisten laatikoiden ulkopuolelta. Pois-
sa sieltä, missä muoti paikantuu maapallon kääntöpiirien
väliin tai missä helposti saatavilla on vain suurteollisuu-
den valmistamia vaatteita. Läsnäoloa siellä, missä muoti
on ja luo edelläkävijyyttä ja missä vaate tuo iloa pitäjäl-
leen ja tekijälleen.

Teini-ikäisenä syttynyt rakkaus muotiin, alan opinnot
Taideteollisessa korkeakoulussa, yli 30 vuotta muoti- ja
vaatetus suunnittelua, tutkimusta ja opetusta. Ana Nuuti-
nen on nähnyt alan teollisuuden poistumisen Euroopasta
ja suunnittelijoiden siirtymisen tehtaiden studioista itse-
näisten ammatinharjoittajien verkostoihin.

Nuutisen mukaan elämme nyt murrosaikaa, jossa uusi
muoti- ja vaatetus suunnittelun tapa on tulolla. Hän kat-
soo alaansa tulevaisuudentutkimuksen näkökulmista.

– Suunnittelussa se tarkoittaa ennakoivaa asennetta.

Silloin ei pelkästään keskitytä parantamaan tai kehittä-
mään nykyistä vaan lähdetään katsomaan myös täysin
uusia mahdollisuuksia, Nuutinen sanoo.

Usein muodin ajatellaan olevan turhaa vouhotusta ja
naisten hömpää.

– Jos oletus on tuo, tulevaisuudentutkimuksellisesti noi-
ta ajatuksia voisi käyttää inspiroivina näkökulmina tarkas-
tella asioita kymmenen tai 50 vuoden päähän.

Kirpeä pakkaneen toivotti professorin tervetulleeksi Ro-
vaniemelle viime helmikuussa.

– Täällä näytti siltä kuin suklaakarkkipaketeissa ennen
vanhaan: lumisia puita ja kimallusta. Ja se pakkasen eri-
tyinen tuoksu ja tuntu, porvoollainen Nuutinen hehkuttaa.

Hän rohkaisee käyttämään pohjoiselle ominaisia mate-
riaaleja omannäköisillä tavoilla, luomaan maailman poh-
joisimpiin kuuluvan muotikoulun oman linjan. Itse hän on
nyt tykästynyt porontaljaan ja -nahkaan. Notkea ja peh-
meä poronahka voisi mahdollistaa totutusta poikkeavia
käsittelytapoja.

– Haluaisin nähdä, mihin kaikkeen se taipuisi, jos sitä
rohkenisi kokeilemaan villillä tavalla.

SARI VÄYRYNEN

PRINTATTAVAN ELEKTRONIIKAN HYÖDYNTÄMINEN TUOTEMUOTOILUSSA

Euroopan unioni on tehnyt päätöksen 6,7 miljoonan euron tutkimusrahoituksesta Lapin yliopiston teollisen muotoilun professori Jonna Häkkilän johtamalle konsortiolle, jossa on mukana 15 partneria yhteensä kymmenestä eri maasta. Lapin yliopiston osuus rahoituksesta on 900 000 euroa.

DecoChrom-tutkimushanke käsittelee printattavan elektroniikan hyödyntämistä tuotemuotoilua soveltavassa teollisuudessa. Hankkeessa kehitetään teknologioita, jotka mahdollistavat pintojen muut-

tamisen vuorovaikutteisiksi näytöiksi vähäenergisellä elektrokromiteknikalla.

– Esimerkiksi seinätapetin värikuvioita voisi muuttaa tunnelman mukaan tai käsilaukun väriä vaihtaa asukokonaisuuteen sopivaksi. Yhtenä sovellusalueena ovat urheiluvälineet, ja esimerkiksi jääkiekko- tai tennismailoihin voitaisiin upottaa näyttö kertomaan lyönnin nopeudesta, Häkkilä kuvaa.

Teknologian lisäksi hankkeessa kehitetään työkaluja, joiden avulla muotoilutoimistot pääsevät tutustumaan painetta-

vaan elektroniikkaan ja suunnittelemaan sitä hyödyntäviä uusia tuotteita.

Hanketta vetävän professori Jonna Häkkilän mukaan hankkeessa yhdistyvät Suomen vahvuudet huipputeknologian ja korkealaatuisen muotoiluosaamisen maana.

– Hankerahoitus on osoitus siitä, että Lapin yliopiston muotoiluosaamista pidetään kiinnostavana ja korkealaatuisena, Häkkilä sanoo.

OLLI TIURANIEMI

luovat

Taiteellista toimintaa
Lapin yliopistossa

ANNA MUOTKA

KOKOAN ISOMPI KAUPPA

Puisia revontulikoruja. Tarjottimia ja leikkuualustoja urbaanilla Rovaniemi-kuosilla. Uniikkia keramiikkaa. Kaikki Arctic Design Shopin tuotteet ovat yliopistostamme opiskelevien tai täältä valmistuneiden suunnittelijoiden käsialaa ja tehty Suomessa.

Kampuksella toimiva kauppa on saanut uuden vetäjän yrittäjä Tea Latvalasta, joka muutti kesällä Rovaniemelle. Alkusyksystä kaupassa on vielä hiljaista, mutta Latvala luottaa arktisen muotoilun vetovoimaan.

– Arctic Design Shopissa on paljon potentiaalia. Uskon, että tästä saa vielä toimivan ja kannattavan konseptin.

Se edellyttää muutoksia kaupan toiminnassa. Tällä hetkellä sijainti on potentiaaliin asiakkaihin nähden syrjäinen. Suunnitelmissa on siirtää myymälä Rovaniemen keskustaan, jossa liikkuu muitakin kuin yliopiston opiskelijoita, henkilökuntaa ja vieraita.

Latvala kaavailee myös laajentavansa valikoimaa ja kehittävänsä tuotantoprosesseja. Haasteet eivät hirvitä yrittäjää, jolla on monipuolista kokemusta muotoilun alalta.

– Parasta tässä on työskentely superlahjakkaiden suunnittelijoiden kanssa. Katso nyt näitä tuotteita!

MARJO LAUKKANEN

ANNA-ERIKA HEIKKILÄ

KIRJAILIJA LINDGREN

En voi sille mitään. Silloin tällöin ne täytyy saada yhteen pinoon työpöydälle. Nyt kaksi kirjoista puuttuu. Missä ihmeessä ne ovat?

Muut ovat sopuisasti tietokoneen vierellä: *Taiteilija Klingsor, Pylssy, Akvaviitit, Kimalaisen mettä, Legendoja, Bat Seba*. Ehkä olen lainannut ne kaksi puuttuvaa, tai ne lepäävät jonkun tyynyn liepeessä. Niiden nimet ovat *Muistissa* ja *Oikea Maisema*.

Rantapellolla pohjoistuulen heiluttaman haavan alla lampaat makaavat ja heittelevät kommentteja toisilleen. Ensimmäinen, suomentamaton runokokoelma *Plåtsax, hjärtats instrument*, julkaistiin vuonna 1965. Sinä kesänä lampaiden paikalla isoäiti haravoi ojan pientareita. Isoisä, lempeästä huumoristaan ja ihmisiä ymmärtävästä asenteestaan tunnettu tullimies, asetteli heiniä seipäille. Kasvattituulihaukkani istahti valmiin seipään päälle. Se katseli Väylää ja toisella rannalla seisovaa Asplundin kauppa. Äidin nuorin veli Mikko lähestyi kämmen ojossa haukkaa.

Örträsk, Avabäck, Holmträsk, Hemkulla. Tekstit vievät Västerbottenin metsiin, Umeåsta ja Skellefteåsta länteen. *Muistissa* Lindgren kuvailee, kuinka hän vaeltelee sunnuntaisena aamupäivänä Uumajassa. Hän astuu kirkkoon ja jää kuuntelemaan menossa olevaa jumalanpalvelusta. Yllättäen pappi lainaa hänen tekstiään saadakseen viestilleen kansaan uppovaa tehostusta. Kirjailija säikähtää. Hän hermostuu ja haluaa huutaa papille: "Ei noin, käytät väärin tekstiäni! Sen merkitys on laajempaa, pelkästään muodolla on merkitystä!"

Pohjoistuuli vahvistaa Karungin Mustasaarta. Nivavaara hohtaa horisontissa. Mikko maanitteli, houkutteli haukkaa. Mutta haukka hermostui. Se nousi kohti taivasta laskeutuakseen sitten minun, pienen pojan, kasvattajansa olkapäälle. Avaan *Taiteilija Klingsorin* satunnaisesta kohdasta: "Hauraus yltää kaikkeen ole-massaolevaan ihmisen kautta. Ainoa mikä ei ole haurasta on itse oleminen."

Kirjailija Torgny Lindgren kuoli 16.3.2017. Mistähän löytäisin ne kaksi kadoksissa olevaa kirjaa.

JAAKKO HEIKKILÄ
Valokuvataiteilija

arktis

Tieteestä yli rajojen

OLETKO PITÄNYT PUUTARHASI KUNNOSSA?

Arktikumien tiedekeskus on osa yliopistomme Arktista keskusta. Törmään työssäni yllättävän usein tilanteisiin, jossa yliopiston rooli Arktikumissa on kuulijalle uutta tietoa. Osa yllättyneistä on itsekkin yliopistolla töissä. Vielä harvempi tietää, että yliopisto huolehtii rakennusta ympäröivästä Arktisesta puutarhasta. Luonnonvaraisia kasveja esittelevä arboretum oli vuosikausia heitteillä – lähinnä taloudellisista syistä – mutta on sittemmin noussut uuteen kukoistukseen.

Eräänä aurinkoisena iltapäivänä kiertelin puutarhassamme, nappailin kuvia yliopiston Instagramiin ja Facebookiin. Lasiputken lähellä törmäsin puutarhuri Mikko Heleniukseen. Kuulin, että seisomme parhaillaan Ruskarinteellä. Sitä koristivat alun perin vaivaiskoivut, joista oli jäljellä enää rippeet. Moottorikelkka-lijat, puutarhuri huokasi. Arktinen puutarha, arktiset haasteet.

MARJO LAUKKANEN

kiehinen

Viestintäpäällikkö veistellee peräpohjojan murthela sytykkeitä akateemisele keskustelule.

Itte Nätti-Jussi pääsi akateemisen raatin keskiihön hilijan, ko yliopistola järiestethin turpakäräjät tarinaperinthestä. Yliopistonlehtori Pasi Enges Turun yliopistosta tervas oikhein isola pensselillä suomalaista raatihistoriaa ja sitä, miten Lapin kuulusimman jätkän eli Nätti-Jussin tarinat suorivat menemhän tähän savothan. Nätti-Jussin hivhauksissa Enges oli äkäny roppa kaupala lapinlissää.

Enges hörösteli, että ylhensä tarinoitten hiivaa ovat olhet kylähullut, suurrikolliset, varkhat, kulukusmiehet, erikoiset ammattinsa etustajat, voimamiehet, suursyömärit, keksijät, mestarismiehet ja valehtelijat. Lapisa listhan voihan lisätä vielä jätkä, naistenmies, kalamies, liioittelija, tappelija, herrojen väärä ja mettästjä.

Yliopistonlehtori Pälvi Rantala nosti konklaavisa tikun nokhan Nätti-Jussin tarinoitten suorasukasen suhthen naishin: tarinoisa hameväki ilimineerathan joko seksiesihneinä tai sitten itarina emäntinä. Rantalale oli noussu miehlen, että tarinoitten körihlät eivät vishin hoksaa, miten naisten kans tulis viskuteerata. Tottahan son, ainaski toinen puoli.

Lappilaiset raahvat ovat historian siutti pitähnet vähäpuhheisuuden rettiittejä makkaamala vilttihoijosa pirtin nurkasa olevasa sivustaveettäväsä, samalako het ovat kuunnelhet toisela korvala emännän monolookia köökistä. Makkaamisela jullikat ovat tavotelhet impivaaran retkestä johtuvava kavonnuttu ulosantia. Virkiämmät köllikhät ovat kopeloihnet epistolana tottuutta viikkokaupala rattori- tai autotalleista, ajatuksela, että käet ovat kyllä rasvasa, mutta raatit ovat hakusesa.

Suuhlaimmat taas panevat ehole siinä määrin, että ajatus ei ehi pysyä peräsä. Kanava on aina auki ja raatia herruu solokenhan ainaski hutikasa. Kerranki Pohojanhovisa muuan sinisesä sipisä oleva liukaskielinen kälämi huihapeli oli vauhkanu olevansa niin suuri pösö, että pystys ostamhan koko Lapin. Siihen Nätti-Jussi oli sivaltanu viehreisestä pöyästä: oi iekama kuiten, mites sie hunsvotti ostaat, ko mie en myy.

OLLI TIURANIEMI

arviot

kirja

Essi Kummu:

HYVÄSTI POJAT

Tammi 2017

Kirjailija on rakastunut, naiseen. Kirjoittamalla hän jättää jäähyväisiä elämänsä pojille, kaikille potentiaalisille elämäkumppaneille. Kirjailija on myös äiti, ja teoksen hersyvintä antia onkin tragikoominen rimpuihu suhteessa teinikäiseen tyttären.

Ihmissuhteiden monimutkaisuus on kirjan kantava teema. Rakastumisen kohde jää sivuosaan, kun pääroolin vievät omien prosessien kanssa kamppailevat pojat ja lapset.

Loppujen lopuksi luin kirjaa kuitenkin kirjoittavan ihmisen dilemmana: kaipuu omaan aikaan ja tilaan on vahva ja omia kirjoitushetkiä haluaa suojella. Toisaalta ilman muita, ilman rakkautta ei voi elää.

PÄLVI RANTALA

kirja

Marketta Harju-Autti, Mari Ekman, Mervi Löfgren ja Esko Oikarinen:

TOTTO XX

Rovaniemen Totto ry 2017

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry on vaalinut jo 60 vuoden ajan kotiseutunsa historiaa. Yhdistys juhlii toimintaansa joulukuussa 2017 ja on toimittanut myös juhlaulkaisun, jonka kirjoittajina on parikymmentä historian ja kotiseututyön asiantuntijaa.

Historian ohella julkaisussa luodaan katsaus museotoiminnan tulevaisuuteen, mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Kirja sopii luettavaksi erityisesti rovaniemeläisestä kulttuuriperinnöstä, luontoympäristöstä sekä museotoiminnan tulevaisuudesta kiinnostuneille.

OLLI TIURANIEMI

Yhdessä tekemisen herkkyys ja voima

/// Oman työtavan rinnalle on löydettävä uusi jaettu rytmi ja muoto.

ANNA MUOTKA

Kollegamme ovat toisinaan viitanneet meihin tutkijaduona. Tämä ilahtuneena, kenties huvittuneenakin, tehty huomio on saanut meidät pohtimaan tutkimukseen sisäänkirjoittautuvia ennako-oletuksia yksin ja yhdessä tekemisestä. Yhteiskuntatieteellinen traditio on ohjannut tutkijoita työskentelemään yksin. Karrikoiden, yksin tehty ja julkaistu tutkimus on nähty uskottavampana, arvokkaampana ja meritoivampana. Yhteistyössä tehty tutkimus on ollut jotakin ”vähemmän”. Tämä siitä huolimatta, että tutkimus on aina tavalla tai toisella yhdessä tehtyä. Keskustelemme ideoistamme seminaareissa, kirjoitamme yhdessä sekä annamme ja saamme arvioitsijapalautetta tutkimusteksteihin ja -hakemuksiin. Jakaminen ja keskusteleminen ovat tieteellisen ajattelun pohja: emme voi luoda uutta tai syventää olemassa olevaa ilman yhteistyötä.

Ajatus yhdessä tehdystä jonakin vähempänä sivuuttaa aidon tieteellisen yhteistyön arvon ja sen vaatimat edellytykset. Yhteistyötä ei ole ilman avoimuutta, herkkyyttä, luottamusta ja uskallusta – asioita, jotka eivät tule ajatta! Yhdessä tekeminen vaatii limitettyjä tutkimusintressejä, kohtaamisen tiloja, halua jakaa ja heittäytymistä oman mukavuusalueen ulkopuolelle. Yhdessä kirjoittaessa muovautuvat sisältöjen ohella ilmaisun tavat ja tekstin jäsentämisen tyyli. Oman työtavan rinnalle on löydettävä uusi jaettu rytmi ja muoto. Yhdessä tehty on enemmän, mutta se myös vaatii enemmän sekä tutkijoilta että yliopistolta.

Uusliberaali yliopisto toki mielellään nauttii yhteistyön hedelmistä, usein siihen kuitenkin panostamatta. Korulauseet yhteistyön tärkeydestä ohittavat yhdessä tekemisen rakenteelliset esteet: tutkijanurien pätkittäisyyden, työhön liittyvän kilpailun ja yhteistyön rakentamisen vaatiman ajan. Huomiotta jäävät myös hallinnon kankeat lokeroinnit, jotka eivät aina taivu tutkijoiden ja yksiköiden väliseen yhteistyöhön.

Yhdessä, olosuhteiden ansiosta tai niistä huolimatta, tutkijat tekevät parhaimmillaan vahvempaa ja koetellumpaa tutkimusta. Yhdessä aukikirjoitettu ja toinen toiselle selvennetty ajatus seisoo vanhemmin omilla jaloillaan jo tiedeyhteisölle arvioitavaksi lähtiessään. Yhteistyön elinvoima voi olla ajatuksia pidemmälle haastavassa erimielisyydessä, ei ainoastaan samanmielisyydessä. Meitä dialogi ja yhdessä tekeminen ovat haastaneet älyllisesti. Se on tuottanut tutkimuksellisia oivalluksia ja tuloksia, motivoitunut ja tehnyt työn hausemmaksi. Ei tutkijantyön tarvitse olla yksinäistä puurtamista, vaan siitä on myös lupa iloita.

Käymme yhdessä ain

TEKSTI MARJO LAUKKANEN
KUVAT ANNA MUOTKA

... käymme aina rinnakkain...
Tutkimus ja taide. Sinä ja minä.
Yhdessä olemme enemmän.

Mari Mäkiranta, Ville Pietiläinen ja Erika Sarivaara uskaltavat ottaa tutkimuksessaan ja opetuksessaan riskejä.

K

anssatutkien, -kirjoittaen, -toimittaen, -opettaen, -työskennellen, -esiintyen, -kuratoiden. Taiteen tutkimuksen saralta on vaikea löytää yhteistyömuotoa, jota kuvallisen viestinnän yliopistonlehtori Mari Mäkiranta ei olisi vielä kokeillut. Työn alla on useita yhteisiä projekteja. Mäkiranta toimittaa Eija Timosen ja Ulla Pielan kanssa Kalevala-seuran vuosikirjaa *Näkyväksi sepitetty maa*, jossa tarkastellaan historiallisesti muuttuvia Suomi-kuvastoja. Mäkiranta ja Timonen ovat kirjoittaneet kirjaan myös yhteisen tutkimusartikkelin. Sen aineistona on Laura Böökin valokuvasarja, jossa on kuvattu kongolaisia pakolaisia Pudasjärvellä – tai tarkemmin yksi valokuva.

– Sama kuva hätkähdytti meitä molempia. Kuvassa on kaksi naista hiljaisella talvisella maantiellä. Naisista vanhempi on pukeutunut perinteiseen kongolaiseen mekkoon, nuorempi pohjoisen talviin sopivaan asuun. Kuva haastoi kysymään, kuka kuuluu pohjoiseen yhteisöön ja maisemaan.

Yhteisestä hätkähdyksestä lähti liikkeelle kanssatutkimisen ja -kirjoittamisen prosessi. Mäkiranta ja Timonen tekevät kuvasta moniaistista ja affektiivista luentaa. Intensiivinen yhteistyö vaatii aikaa ja sisältää haasteita. Tutkijoiden erilaiset taustat ja traditiot edellyttävät yhteen sovittelua ja joustoa, halua muuttaa omaa ajattelua.

– Kukaan ei voi tietää eikä tehdä yksin. Parhaimmillaan toisen tutkijan kanssa syntyy vuoropuhelu, joka luo uusia tulokulmia ja auttaa tulkinnan rikastuttamisessa.

Tällä kertaa kanssatutkijuus rohkaisi kokeilemaan kirjoitustapaa, joka lähenee kaunokirjallista ilmaisua. Vuosikirja julkistetaan lokakuussa seminaarissa, joka kerää yhteen Suomi-kuvastoista kiinnostuneita tutkijoita ja taiteilijoita. Seminaari järjestetään Rovaniemellä Arktikumissa, jonka yhteydessä Valo-galleriassa avataan Mäkirannan ja Timosen kuratoima näyttely *Näkyvä maa*.

Yliopistonlehtori Mari Mäkiranta liikkuu työssään tutkimuksen ja taiteen rajapinnalla.

” Kukaan ei voi tietää eikä tehdä yksin.

Kohtalokkaat kohtaamiset

Jos kertoisit omasta elämästäsi kolmella valokuvalla, mitkä ne olisivat? Millaisia ne olisivat, jos ottaisit kuvat tämä kysymys mielessäsi?

Väitöstutkimuksesta asti Mäkiranta on työskennellyt tavalla tai toisella omaelämäkerrallisen kuvallisen ilmaisun parissa. Siinä kuvat eivät ole vain analyysin kohteena, vaan tutkimus syntyy kokonaisvaltaisesti kuvaten ja kuvien parissa. Töissään hän liikkuu jatkuvasti tutkimuksen ja taiteen rajapinnalla.

Teoreettisen ja menetelmällisen inspiraation lähteeksi on noussut Bracha L. Ettingerin teos *Yhdessätuotanto*, joka haastaa käsityksiä muun muassa subjektiviteetista, kokemusten jakamisesta, erojen kohtaamisesta ja valta-asetelmista.

– Yhdessätuotannossa mennään syvälle subjektiviteettiin ja ollaan valmiita muuttamaan yhteiskuntaa, itseä ja toista koskevia oletuksia.

Muutoksen mahdollisuus koskee kaikkia osallistujia, myös tutkijaa. Mäkirannan omaa ajattelua on muokannut erityisesti kaksi kohtaamista. Niistä ensimmäinen tapahtui, kun hän veti valokuva- ja muistelutyöpajoja kollegojensa kanssa. Työpajoja järjestettiin eri maissa, ja niihin osallistui taideopiskelijoita muun muassa Suomesta, Islannista, Baltian maista ja Venäjältä.

Osallistujien joukossa oli murmanskilainen Alexandra Shpiro, joka työpajatyöskentelyn aikana havahtui ajattelemaan menneisyyttään uudesta näkökulmasta. Se ruumiillistui animaatioksi *A short story about feminism in Russia*.

– Oli silmiä avaavaa nähdä se valtava muutos toisen ajattelussa ja identiteetissä. Aloin pohtia, miten feminismin eri vaiheet ymmärretään usein ”läntisenä” edistyskäsityksenä. Näinhän ei ole. Työpaja osoitti, että nuoret ovat valmiita muuttamaan sukupuolten väliseen epätasa-arvoon ja alueisiin liittyviä käsityksiä.

Animaatio oli esillä näyttelyssä *Sincerely Mine*, joka koottiin työpajoissa tehdyistä teoksista. Lisäksi Mäkiranta kirjoitti yhdessä yliopistonlehtori Outi Ylitapio-

Mäntylän kanssa animaatiosta tieteellisen artikkelin.

Toinen merkittävä kohtaaminen sattui, kun Mäkiranta asui Varsovassa ja tutki nuorten elinympäristöjä valokuvataiteen keinoin. Tutkimus vei Mäkirannan puolalaiseen pikkukaupunkiin Kielcéen, johon hän tutustui tutkimukseen osallistuvan Daria Maroń-Ptakin kanssa.

Entisen sosialistisen kaupungin katuja kävelivät rinnakkain pohjoismaainen feministitutkija ja nuori puolalainen taiteilija, joka oli juuri tullut äidiksi. Vauva kulki mukana rattaissa, mikä ohjasi naisia katsomaan kaupunkia vauvan perspektiivistä.

– ”Vauvakävelymenetelmä” tuotti uudenlaista visuaalista aineistoa elinympäristöstä, Mäkiranta naurahtaa.

Mäkiranta havahtui siihen tunnepuheen tulvaan, joka syntyi, kun Maroń-Ptak esitteli kotikaupunkiaan paikan päällä.

– Aloin miettiä, miksi tunnepuhe on niin torjuttua ja määrittyny useimmiten epärationaaliseksi. Millaisia voisivat olla ruumiillisen ja aistillisen tiedon esittämisen tavat? Mitä tapahtuu, jos torjuttu ja vaiettu nostetaan keskiöön?

Yhteinen tekeminen jatkui myös kävelyn, kuvaamisen ja keskustelujen jälkeen. Mäkiranta työsti tutkimukseen osallistuneiden taiteilijoiden kanssa näyttelyn *Such an early spring*, jossa kukin taiteilija oli mukana valitsemassa näyttelyyn tulevia kuvia.

– Neuvotellessa muodostui hyvin olennaista tietoa paikan merkityksistä ja myös valtahierarkioista liittyen tutkijan ja tutkittavien asemiin.

Lisäksi Mäkiranta teki näyttelyyn videoteoksen, johon hän valitsi itse kuvat ja kerronnan tavat.

– Siinä on enemmän omaa tulkintaani, visuaalinen näkökulmani aineistoon. Tutkimus ja taide ruokkivat toinen toisiaan. Kuvallisen kautta voi ilmaista jotakin sellaista, mihin ei yllä kirjoittamalla.

Seuraavaksi Mäkiranta tarttuu haasteeseen, jonka moni saattaisi jättää väliin. Hän johtaa Lapin yliopiston osalta Suomen Akatemian rahoittamaa hanketta, jossa

Yliopistonlehtori Ville Pietiläisen kurssit rakentuvat väljille käsikirjoituksille, joilla edetään yhdessä.

pohditaan tilallisia ja käsitteellisiä periferioita. Mäkiranta tutkii sukupuolistuneen väkivallan, pakolaisnaisten ja arktisten ympäristöjen merkityksiä hyödyntäen taiteen tutkimuksen menetelmiä.

– Tarkoitus on tuoda esiin kokemuksellista tietoa – osallistujien ehdoilla.

Tutkimus ja opetus.

Sinä ja minä.

Yhdessä olemme enemmän.

Rohkeutta laittaa itsensä likoon. Sitä löytyy myös johtamisen psykologian yliopistonlehtori Ville Pietiläiseltä. Hän hyödyntää opetuksessaan ennakkoluulottomasti menetelmiä, joissa yhdistyvät muun muassa yhteisöllisyys, eläytyminen ja tarinallisuus.

Opetuksen lähtökohtana on ongelma, joka muotoillaan yhdessä ja jota lähdetään yhdessä ratkomaan. Kurssit rakentuvat väljille käsikirjoituksille, joilla edetään keskustellen, eläytyen ja näyttellen. Teemat liittyvät johtamiseen ja hallintoon, esimerkiksi työhyvinvointiin.

Menetelmä kuulostaa vähän larppaukselta eli live-roolipelaamiselta. Eläytymisen kohteena vain ovat erilaiset roolit ja hierarkiat työyhteisössä. Pietiläisen mukaan toteutus on perinteistä larppausta teoreettisempi ja analyttisempi.

– Yritämme esimerkiksi yhtä muuttujaa – kuten johtamistapaa – varioimalla mieltä, mikä tilanteessa muuttuu.

Tällainen opetusmuoto edellyttää luottamuksellista ilmapiiriä ja ryhmäytymistä. Pietiläinen onkin jakanut opiskelijoita pienempiin ryhmiin myös massaluennoilla.

– Isossakin ryhmässä on tärkeää tutustua toisiin ensin yksilöinä.

Opiskelijat ovat pienryhmissä myös vetäjien rooleissa, joko omalla tai toisella kurssilla. Näin he saavat ryhmädynamiikasta erilaisen kokemuksen kuin riviosallistujana. Koska jokainen ryhmä on ainutlaatuinen, käsitteeseen otettavat ongelmat ja niiden ratkaisut ovat joka kerta erilaisia.

Isossakin ryhmässä on tärkeää tutustua toisiin ensin yksilöinä.

– Onnistumisen edellytyksenä on, että kaikki tuovat pöytään jotakin itselle merkityksellistä ja arvokasta. Opettaja antaa roolinsa pois ja uskaltaa astua tuntemattomaan yhdessä muiden kanssa.

Aina heittäytyminen ei onnistu, eikä yhteistä säveltä löydy. Pietiläinen lohduttaa sillä, että vaikka kurssi ei sujuisi täydellisesti, se sujuu aina jotenkuten. Epäonnistuminen on myös hyvä oppimiskohde osallistujille ja tuleville kurssilaisille.

Niin tai näin, selvästi lähestymistapa toimii: opiskelijat valitsivat Pietiläisen keväällä vuoden opettajaksi.

Voisimme olla suunnannäyttäjiä

Jos Pietiläinen saisi aloittaa yliopiston fyysisten tilojen suunnittelun tyhjältä pöydältä, lopputulos olisi hyvinkin erinäköinen kuin nyt. Hän haaveilee esimerkiksi amfiteatterimaisesta luentosalista, jossa olisi liikuteltavat penkit. Puhujavetoisen luennon voisi hetkessä muuttaa pienryhmäkeskusteluiksi tai näytelmällisemmäksi työskentelyksi. Pienempi haave olisi saada luova luokka, jonka kaikki huonekalut olisivat moduloituja ja helposti siirrettävissä.

– Kandipalautteesta saatava raha voitaisiin käyttää opetustilojen kehittämiseen. Näin se palautuisi suoraan opiskelijoille.

Yliopistostamme löytyisi opetustilojen uudistamiseen tarvittavaa ammattitaitoa: onhan meillä sekä kasvatustieteiden että taiteiden tiedekunnat. Pietiläinen toivoisi, että tiloja kehitettäisiin yhteisöllisesti kaikkien käyttäjien näkökulmat huomioiden.

Pietiläinen ideoi myös pelillisten opetusmenetelmien kehittämistä usean opettajan pilottihankkeena. Käsikirjoituksen suunnittelu vaatisi paljon aikaa ja yhteistyötä, mutta vastaavasti kurssin ohjaaminen olisi kevyempää. Hän harmittelee, ettei yliopistojen nykyisessä rahoitusmallissa ole tilaa riskinotolle. Emme ole opetusmenetelmien ja -tilojen suhteen suunnannäyttäjiä, vaikka voisimme olla.

– Tämä on pieni yliopisto, mikä tahansa on mahdollista.

NUOTIOSEMINAARI JA KIRJOITUSTREFFIT

– KÄSI YLÖS, JOS
KIINNOSTAA!

A pulaisprofessori Erika Sarivaara uskoo lujasti yhdessä oppimiseen, oli kyseessä sitten koulu tai yliopistomaailma.

– Opimme ilmiöitä yhdessä tarkastellen, ongelmia ratkoen. En näe muunlaista tapaa tehdä tätä työtä.

Sarivaara työskenteli viime lukuvuoden apulaisprofessorina luontokasvatuspainotteisessa luokanopettajakoulutuksessa. Hän oli vasta aloittanut työssään, kun Lapin yliopiston harjoittelukoulun erityisopettajilta tuli pyyntö. He halusivat oppia seikkailukasvatusta. Sarivaara kokosi monitieteisen tiimin, ja jo keväällä pilotoitiin koulutus, jossa opettajat toteuttivat seikkailukasvatusta pienessä oppilasryhmässä. Kokemusta tutkittiin ja analysoitiin eri kanteilta.

Yhdessä tekemisen meininki näkyi tiimissä, jota Sarivaara kuvailee luovaksi, ideoivaksi ja humoristiseksi. Kun lukuvuoden lopussa järjestettiin yhteinen kokoon-tuminen, kenenkään ei tarvinnut pelätä pitkästyistä neljän seinän sisällä.

– Järjestimme Ounasvaaralla nuotioseminaarin ja levitimme kutsua laajasti maakuntaan.

Nuotioseminariin kuului niin alustuksia ja keskusteluja kuin nokipannukahvit ja seikkailullista ohjelmaa. Sarivaara harmittelee, ettei yliopiston kampuksella ole omia tiloja, jotka taipuisivat tällaiseen toimintaan.

– Meiltä puuttuu oma yhteinen ulkona oppimisen tila, kuten laavu tai lasinen kota. Sellainen sopisi esimerkiksi yliopiston takapihalle.

Sarivaaran mielestä yhdessä tekeminen sopii myös työtehtäviin, joita on totuttu tekemään yksin. Otetaanpa esimerkiksi vaikka kirjoittaminen. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa on järjestetty kirjoitustreffejä, joissa tutkijat kokoontuvat yhteiseen tilaan kirjoittamaan. Jokainen kirjoittaa omaa tekstiään, mutta kirjoittaminen rytmitetään yhdessä. Kun Sarivaara kuuli kirjoitustreffeistä, hän pyysi tutkija Päivi Rantala avuksi ja treffit järjestettiin myös kasvatustieteissä.

– Kirjoitustreffit kestävät maksimissaan tunnin. Sen ajan pystyy hyvin lohkaisemaan työpäivästään.

Osallistujat ottavat mukaan kirjoitusvälineet. Muuta materiaalia tai nettiä ei saa käyttää. Treffit alkavat muutaman minuutin lämmittelytehtävällä, jonka aiheena ensimmäisellä kerralla oli ”Mitä jos olisin”. Sarivaaran mukaan ajatusleikkiin heittäytymällä pääsi hyvin kiinni vapaaseen kirjoittamiseen. Lämmittelyn jälkeen kukin kirjoitti parikymmentä minuuttia tekstiä omasta aiheestaan, muistinvaraisesti ja luovasti. Pienen tauon jälkeen kirjoittamista jatkettiin.

– Työstin artikkeliani eteenpäin kahden sivun verran. •

kolumni

PIIA PYRSTÖJÄRVI

Yliopistonlehtori, sisustus- ja tekstiilimuotoilu, taiteiden tiedekunta, Lapin yliopisto

” Käytävän monitoimilaitte on luonnollinen kohtaamispaikka.

ANNA MUOTKA

TYÖPAIKAN ARKISET SYDÄMET

K un tiloja sisustetaan yhteisöllisesti, tavoitteena on synnyttää yhdessä olemisen, tekemisen ja oppimisen tunnetta fyysisessä tilassa.

”Ollaan yhdessä” on tila, joka on avoin. Väliseiniä kaadetaan niin kotoa kuin työpaikoillakin. Tupa-ajattelu kodeissa korostuu, kun asuntoihin tehdään yhtä suurta avointa tilaa. Työpaikoilla avokonttoreilla tavoitellaan tiimityöskentelyä. Moderneissa työyhteisöissä ei ole edes pysyviä työpöytiä vaan liikuteltavia tasoja, joista aamuvirkut valitsevat parhaimmat ja siirtävät mielekkäimpään paikkaan.

Seinien kaataminen ei automaattisesti lisää vuorovaikutusta. Erilaisissa tiloissa yhteisöllisyyden kannalta keskeistä luontevaa vuorovaikutusta voi syntyä arkisen tekemisen sivutuotteena. Käytävän monitoimilaitte on luonnollinen kohtaamispaikka – odotellessa vuoroaan voi istahtaa tuolille ja vaihtaa päivän kuulumisia. Päivittäiset rutiinit ja kulkureitit tapahtuvat tiloissa, joissa kohtaamme niin tuttuja kuin tuntemattomia. Keskustelua syntyy, jos sille annetaan mahdollisuus.

Keittiö on kodin sydän. Työpaikoilla ja oppilaitoksissa käsite muuttuu taukotilaksi tai kahvihuoneeksi. Lounge kuulostaa jo niin hienolle, että siellä varmaan nautiskellaan vain espressoa pienestä posliinikupista. Usein kuulee sanottavan, että pidetään kahvitauko, vaikka moni ei kahvia joisi laisinkaan. Kyse on tauosta, jossa ollaan yhdessä, mieluusti rennosti, pehmustetuilla tuoleilla, saman pöydän äärellä. Keskustellaan päivän polttavimmista aiheista, pohditaan säätä tai ihmetellään aikaa ”kun ennen kaikki oli toisin”. Ruokapöydistä on tullut monitoimikalusteita. Niiden ympärille keräännytään juhlimaan ja nauttimaan, luetaan tenttiin, pelataan ja askarrellaan.

Ihminen tarvitsee yksityisyyttä sosiaalisuuden vastapainoksi. Muunneltavilla tiloilla ja kalusteilla voidaan tukea mahdollisuutta luoda paikkoja, jotka ovat avoimia vuorovaikutukselle ja vastakohtaisesti antavat mahdollisuuden vetäytymiseen. Vuorovaikutuksessa ovat myös tila ja käyttäjä, sillä käyttäjät muovaavat tilaa ja tilan elementtejä. Istuskeluryhmissä tuolit siirtyvät lähekkäin intiimiin keskusteluun tai etääntyvät puolittujen juttutuokioon. Pehmeä matto jalkojen alla tuntuu kodikkaalta ja vaimentaa ääniä. Sohvar ryhmän tyynyt asettuvat istujien mukaan. Valoa säädellään, verhoja liikutellaan ja ilmoitustaulut personoidaan tärkein kuvin. Yhteisöllisyyttä tukeva tila onkin helposti lähestyttävä ja tunnelmaltaan rento, jonka yhteisön jäsenet tuntevat omakseen.

Sitä kohtaamista en unohda

KUVAT ANNA MUOTKA

Pysäyttävä katse synnärillä

Oli keväinen myöhäisilta, pitkäperjantai, reilut kolmetoista vuotta sitten. Ajeltiin silloisen avovaimon, nykyisen vaimoni kanssa hiljaisia ja autioita Rovaniemen katuja yönmustalla vuoden -89 Saabilla. Kello oli varttia vaila kaksitoista keskiyöllä, rahat olivat tuttuun tyyliin aika loppu. Olimme menossa keskussairaalaan vastaanottamaan esikoista ja jotenkin piti saada se viimeinen vartti kulutettua, jottei tarvitsi maksaa sairaalamaksuja enää kyseiseltä päivältä.

Lapsi ilmoitti jo aktiivisesti tulostaan ja saavuumme kaksi minuuttia yli kaksitoista päivystykseen, josta meidät ohjattiin suoraan synnytysosastolle. Ekaa kertaa kun olimme asialla, asiat hiukan venyivät, mutta lopulta tytär näki päivänvalon aamulla seitsemän aikaan.

Saman tien hänet kuitenkin siirrettiin lämpökaappiin, napanuora kun oli ollut kaulan ympärillä. Äiti jäi ansaitusti lepäilemään, ja minä siirryin tuoreena isänä tyttären kaveriksi naapurihuoneeseen.

Siinä sitten ihmettelin vetisillä silmillä tätä kaunista tyttärtä, joka tuntui olevan yhtä ihmeissään kuin tuore isänsä. Pienen tyttären avuton, mutta jotenkin täynnä viisautta oleva katse opetti isyydestä sinä hetkenä enemmän kuin mitä olin pystynyt koskaan omaksuma neuvolan synnytysvalmennuksessa, saatikka sitten väitöskirjaa varten lukemistani maskuliinisuuden tai isyyden teorioista. Ne tuntuivat kovin kaukaiselta tämän käsin kosketeltavan ihmeen rinnalla.

Jukka Sankala

Laatupäällikkö,
Lapin yliopisto

Ei minun elämänlaadussani ole mitään vikaa

Piipahdin kesäkuun alussa työkiireiden keskellä tervehtimässä minulle tärkeää ihmistä, joka on saavuttanut kunnioitettavan 91 vuoden iän. Meitä erottaa maantieteellisesti yli 700 kilometriä, minkä takia näemme nykyään valitettavan harvoin. Huoli painaa, ja se purkautuu tarpeena järjestellä arjessa selviämistä helpottavia ratkaisuja, tällä kertaa kuntoutusjaksoa kotiin. Kiireessä jälleen eteenpäin rientäessäni olohuoneen perältä kuuluva painokas lause kuitenkin pysäytti. Ei minun elämänlaadussani ole mitään vikaa. Myöhemmin kesällä kuulin, kuinka hän oli todennut toimintatuokiota pitäville, ettei tänne tarvitse tulla mitään lastentarhaa pyörittämään. Sen sijaan elokuussa tämä vanha mieskuorolainen johti suvereenisti virren veisuuta tyttärentyttärensä pojan ristiäisissä, joskin Skypen välityksellä, kun jalat eivät enää kantaneet paikan päälle.

Olen kehittänyt yhteisöllisen taidekasvatuksen käytäntöjä ja teoriaa yli kahdenkymmenen vuoden ajan, viime vuosina yhä useammin juuri ikäihmisten parissa. Tässä työssä eettiset kysymykset ovat kaiken toiminnan ytimessä. Kenellä on valta ja voima? Voiko taiteessa avautua toisin tekemisen tiloja, entä toimijuuden uudelleen määrittymisen ja rakentumisen paikkoja? Mistä ja kenen suunnasta hyvä määritetään?

Taidekasvattajana näen taiteen itseisarvona. Juuri taiteessa itsessään piilee niin sen kasvatuksellinen kuin yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä hyvinvointia tukeva voima. Elämänlaatua on mahdollisuus toisin ajatteluun ja toisin toimimiseen. Elämänlaatua on mahdollisuus unelmiin, iloon ja irtautumiseen; mielikuvituksen rajattomaan maailmaan matkaamiseen, vaikka toimintakyky saattaisi muista näyttääkin rajalliselta. Kiitos isä muistuttamisesta.

Mirja Hiltunen

Kuvataidekasvatuksen professori,
taiteiden tiedekunta, Lapin yliopisto

Iloa ja surua luentosalissa

Opettajana tapaan erilaisia opiskelijoita luennoilla ja seminaareissa. Olen usein jäänyt jälkeensä pidemmäksi ajaksi pohtimaan ja makustelemaan keskusteluaiheitamme. Nämä kohtaamiset ovat akateemisen opetuksen helmiä. Opetuksen aikana syntyy keskustelua, ihmettelyä, kysymyksiä ja vastauksia, jotka jäävät leijumaan ja joihin liittyy epävarmuutta, oppimista sekä oivalluksia. Leijuvista ja liikkeellä olevista aiheista voi syntyä jokin uusi neronleimaus tai ne voivat jäädä unohduksiin, kunnes jokin uusi kohtaaminen kirjan, artikkelin, kuvan tai toisen kanssa palauttaa ajatuksen jälleen keskiöön.

Sitä kohtaamista en unohda, kun eräs opiskelijaryhmä keskusteli ilon määrittelystä ja merkityksestä elämän eri hetkissä. Iloa tarkasteltiin eri kulttuureiden, yhteiskunnan ja kasvatuksen näkökulmista. Ilo sijaitsee kaikkialla, ja ryhmän keskustelu rönsyili moneen suuntaan. Nauru ja ilo olivat nähtävissä hymyinä kasvoillamme, ja ne tuntuivat sykehdyttävänä ruumiillisina kokemuksina. Kun keskustelu iloista jatkui, päättyi se väistämättä suruun ja itkuun. Niiden kohtaaminen jäykisti ruumiin, vakavoitti ilmeen, ja vaivaantuneisuuden tunne oli aistittavissa ryhmäläisissä. Samalla se oli jotain merkityksellistä, joka jäi mieleen. Kohtaaminen ilossa ja surussa loi yhdessä kuulumisen tunnetta, jonka muisto ei ole kadonnut.

Outi Ylitapio-Mäntylä

Yliopistonlehtori,
kasvatustieteiden tiedekunta, Oulun yliopisto

Kuinka saamelainen ystävä pelasti henkeni

Nils-Aslak Valkeapää kirjoittaa, “yhteiskunta, joka on keksinyt sekunnit ja jopa sekuntien sadasosat, tuntuu kuuluvan eri maailmaan”. Täällä Lapissa voi olla iloinen, jos saavuttaa päämääränsä viikossa.

Tammikuussa 1999 olin lähdössä Nuorgamista Inariin elokuvafestivaaleille. Se oli kolmas yritykseni – emäntäni Laila oli vakuuttanut minut edellisinä päivinä jäämään Nuorgamiin sään takia. Hän ei vielä kukaan pitänyt lähtemistä hyvänä ajatuksena, kun taas itse ajattelin matkan taittuvan muutamassa tunnissa. Matkalla etelään, lämpötila tippui -26:sta -42:een. Jokainen kilometri vei kauemmin, kun pakkanen kiristyi. Lopulta auto pysähtyi kolmenkymmenen kilometrin päähän Kaamasesta. Olin ollut matkalla yli viisi tuntia mutta ajanut alle sata kilometriä.

Minut pelasti kännykkäni ja hyvä ystäväni Matti, joka lainasi ainoan saatavilla olevan lämpimän auton serkultaan. En vielä ymmärtänyt vaaraa toisin kuin saamelainen ystäväni. Oli myöhäinen ilta, enkä ollut kohdannut muita autoja kolmeen tuntiin. Kun Matti pääsi luokseni, hytisin kylmyydestä. Yrittäessämme kääntää hänen kohmeista autoaan, ymmärsin, että tämä olisi voinut olla viimeinen päiväni. Matti hinasi minut ja umpijäätyn auton Inariin. Pysähdyimme Kaamasessa kahville lämmittelemään.

Saamelaisten ansiosta olen ymmärtänyt, ettei tärkeintä ole olla ajoissa vaan varuillaan ja pystyä mukautumaan. On elintärkeää osata lukea merkkejä. Älä yritä tehdä asioita väkisin, sillä luonto voi sekoittaa suunnitelmasi. Kyse voi olla elämästä ja kuolemasta.

Nuccio Mazzullo

Antropologi,
Arktinen keskus, Lapin yliopisto

Opiskelijalähettiläät yliopiston äänitorvena

Kansainvälistymispalvelut ovat tehostaneet yhteistyötä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijalähettiläät toivottavat uudet opiskelijat tervetulleiksi ja tuutorit tutustuttavat heidät paikalliseen arkeen.

”

Olen asunut täällä jo jonkin aikaa, lähes kolme vuotta. Olen saanut työpaikan ja paljon uusia ystäviä. Minusta tuntuu, että tämä on kuin koti kaukana kotoa. Kaikki ovat hyvin ystävällisiä, varsinkin kun he tietävät, että olet uusi täällä”, kertoo Gergana Alekova.

Kansainvälistymispalvelut tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden osallistua yliopistomme kansainväliseen toimintaan. Opiskelijat voivat toimia kansainvälisinä tuutoreina tai opiskelijalähettiläinä.

Kansainväliset tuutorit ohjaavat ja auttavat vaihto-opiskelijoita tutustumaan yliopistoon ja suomalaiseen elämäntyyliin. Tuutorit auttavat vaihto-opiskelijoita sekä ennen vaihtoa että vaihdon aikana.

Kansainvälisten opiskelijalähettiläiden tehtävänä on jakaa kokemuksiaan vaihto-opiskelijoille jo vaihdon suunnittelu- ja valmistautumisvaiheessa. Juttelimme kansainvälisten opiskelijalähettiläiden Beatricen, Nhätin ja Gerganan kanssa. He jakoivat kokemuksiaan opiskelijaelämästä ja roolistaan lähettiläinä.

”Käymme läpi saman prosessin”

Brasilialainen Beatrice Lima opiskelee TourCIM-maisteriohjelmassa. Hän kuvailee pohjoisella napipiirillä asumista mukavuusalueen ulkopuolella elämiseksi ja Lapin yliopistoa paikkana, missä saa muutakin kuin opetusta.

– Lapin yliopistossa opiskelijoilla on mahdollisuus hyvään koulutukseen ja uusiin kokemuksiin.

Beatrice haluaa edesauttaa uusien opiskelijoiden prosessia.

Beatrice

– Me kaikki käymme läpi saman prosessin, joten tiedämme, mikä on helppoa ja mikä ei. Lähettiläinä toimiminen antaa minulle mahdollisuuden tavata uusia ihmisiä sekä tehdä muiden opiskelijoiden matkasta helpoaa ja sujuvaa.

Nhät

”Aluksi Lappi tuntui vieraalta”

Mediakasvatuksen maisteriohjelmassa opiskeleva vietnamilainen Nhät Trinh kertoo päätöksestään ryhtyä lähettilääksi

– Tämä oli yksi tavoitteistani täällä – tehdä jotain erilaista. Haluan saada enemmän ystäviä ja tavata yliopiston henkilökuntaa.

Nhät pakeni Vietnamin suurkaupungin elämää ja löysi rauhan Lapista.

– Alussa Lappi tuntui vieraalta maaperältä. Sitten päätin matkustella toisiin kaupunkeihin ja joka kerta, kun tulin takaisin, tunsin oloni turvalliseksi ja mukavaksi täällä. Sillä tavalla pidän Lappia kotinani.

TEKSTI
ANA KRMEK
IDA VAHTERA

KUVAT
ANA KRMEK

Gergana

”Halusin antaa jotakin takaisin”

Bulgariassa syntyneestä mutta Belgiassa kasvaneesta Gergana Alekovasta tuli TourCIM-maisteriohjelman opiskelija, kun hän kuuli veljeltään Lapin kauneudesta.

– Kun kerroin miettiväni vaihtoa Lappiin, veljeni kertoi, että yksi hänen ystävänsä oli käynyt täällä – revontulet ja huskysafarit! Olin myyty: minä menen sinne.

Gergana päätti jatkaa vaihto-opiskelijasta tutkinto-opiskelijaksi. Hän kehuu kokemustaan lähettiläinä.

– Lappi antoi minulle niin paljon ja halusin antaa jotain takaisin. Ajattelin, että voisin vaikuttaa yhteisöön täällä positiivisesti. Olen käynyt läpi monia asioita. Kokemuksieni ansiosta pystyn paremmin tukemaan uusia opiskelijoita.

Opiskelijalähettiläät antavat täysin uuden näkökulman kansainvälistymispalveluihin. He ovat itse käyneet läpi saman hakuprosessin kuin tulevat vaihto-opiskelijat. Heidän tietonsa, kokemuksensa ja vinkkinsä rikastuttavat koko kansainvälistymispalvelujen tiimiä. ●

Kirjoittaja Ana Krmek toimi kansainvälistymispalveluissa suunnittelijana ja Ida Vahtera työskentelee samassa yksikössä harjoittelijana.

VUODEN OPETUSTEKO

– ja opiskelijoiden myyrä

TEKSTI
MATIAS PARTANEN
KUVA
ANNA MUOTKA

Oikeustieteiden tiedekunnassa toimiva Paradigma työllistää opiskelijoita.

Paradigman kantavana ajatuksena on tarjota mahdollisuus päästä yhdistämään tiedekunnassa työskentelyä ja opinnot. Lähtökohta kuulostaa vähän liiankin hyvältä ollakseen totta: opiskelijat saavat työkokemusta juridisista tehtävistä sekä yliopistolle työskentelystä ja samalla auttavat tutkimus- ja opetushenkilökuntaa heidän työtaakassaan. Vuonna

2014 alkunsa saanut projekti onkin herättänyt valtakunnallista huomiota, jopa niin suotuisissa merkeissä, että Lakimiesliitto nimesi sen viime vuonna vuoden opetusteoksi.

Opintojensa neljättä vuotta aloitteleva Sanni Rantanen ottaa syksyllä vetovastuun Paradigmasta sitä parisen vuotta luotsanneen Mikko Lindroosin valmistut-

Lentävä lähtö! Mikko Lindroos luovuttaa paradigman viestikapulan Sanni Rantaselle.

tua ja siirryttyä tutkijaksi. Lindroos ei ole vaihdoksesta harmissaan, kantava idea kun on pitää toiminta opiskelijavetoisena.

– Minun on jo aika väistyä tehtävistä, koska koko jutun juoni oli työllistää opiskelijoita, ei valmistuneita juristeja. Opiskelijat organisoivat itsenäisesti toimintansa osana tiedekuntaa.

Rantanen on ollut mukana Paradigman toiminnassa vuoden verran. Hän oli kiinnostunut Paradigmasta jo ihan sen alkua ajoista lähtien, mutta opintopisteet eivät silloin riittäneet hakemiseen. Rantasta viehättää mahdollisuus tutustua yliopistoelämään tavallaan pöydän toiselta puolelta sekä tietysti mahdollisuus saada alan työkokemusta jo opiskeluaikana.

– Rovaniemellä työmahdollisuudet kun ovat jonkin verran rajalliset verrattuna esimerkiksi Helsinkiin, Rantanen toteaa.

Yksi Paradigman pääarkkitehdeistä on vastikään eläkkeelle jäänyt oikeustieteiden tiedekunnan entinen dekaani Juha Karhu, joka oli huolissaan juuri siitä, ettei Rovaniemellä opiskelevilla ole läheskään samanlaisia mahdollisuuksia saada alan työkokemusta opiskeluaikana kuin etelässä.

Lakimiesliiton tekemän selvityksen mukaan Helsingin yliopistosta valmistuneilla on keskimäärin yli kaksi vuotta enemmän työkokemusta kuin Lapin yliopistosta valmistuneilla. Tätä epäkohtaa paikkaamaan päädyttiin kehittämään Paradigma, joka mahdollistaisi opintojen aikana tiedekunnalle työskentelyn tusinalle oikeustieteen opiskelijalle kerrallaan.

Tehtäviä moneen lähtöön

Paradigma suorittaa kootusti tutkimusapulaisten tehtäviä, kuten tutkimuksellista työtä, opetuksen suunnittelua, kurssien toteutusta ja teknistä avustamista. Esimerkkeinä voi mainita muun muassa aineiston keräämistä erilaisiin selvityksiin ja tutkimushankkeisiin, kansallisen Oikeuskäytäntö kirjallisuudessa -tietopalvelun ylläpito sekä keväällä 2016 toteutettu Rovanie-

men kaupungin tilaama selvitys kansalaisopistopalveluiden järjestämismahdollisuuksista.

Paradigman apu näkyy myös tavanomaisessa opetus-työssä. Tavoitteena on, että jokaista Paradigman jäsentä kohden olisi noin kymmenen työtuntia viikossa, mutta Lindroosin mukaan opinnot menevät aina työskentelyn edelle. Opiskelijalla on laajat mahdollisuudet vaikuttaa työpanokseensa, ja esimerkiksi vakituisia työskentelyaikoja Paradigmassa ei harjoiteta. Tehtäviä on moneen lähtöön.

– Olen ollut mukana järjestämässä ja suunnittelemassa kursseja. Lisäksi olen muun muassa kerännyt tutkimusaineistoa ja tarkastanut viitteitä tutkijoiden artikkeleihin. Mainitsemisen arvoisia ovat kenties Kaamosluentojen yhden tapauksen laadinta ja tuomarointi sekä ympäristöoikeuden tutkijaseminaarin käytännön asioiden järjestelyissä avustaminen, Rantanen muistelee.

Hyödyt eivät koidu ainoastaan työtä tekeville opiskelijoille, sillä toiminnan vaikutukset voivat parhaimmillaan olla paljon kauaskantoisempia. Koska kursseja on järjestetty yhteistyössä tiedekunnan opettajien ja opiskelijoiden kanssa, pää-

tytty opiskelijoilta tuleva palaute tätä kautta myös opintojaksojen toteutukseen.

– Paradigma on opiskelijoiden myyrä tiedekunnassa. Sitä kautta opiskelijoiden näkökulma tulee tehokkaasti esille, Lindroos kiteyttää.

Rantanen on samoilla kannoilla projektin hyödyistä. Hän löytää kuitenkin myös kehitettävää.

– Paradigma on ollut aika harvoin suunnittelemassa itse kurssin sisältöjä. Tehtävät ovat painottuneet käytännön järjestelyihin tai tehtävien tarkastukseen. Mutta tuossa voisi olla yksi kehityssuunta. Tiedekunnan henkilökunta saa tietysti myös delegoitua tiettyjä Paradigmalle sopivia tehtäviä eteenpäin, ja aikaa jää silloin muulle. Paradigma on esimerkiksi tiedekuntaneuvoston lisäksi taas yksi lisälinkki opiskelijoiden ja tiedekunnan välillä. Sen kautta olen itse tutustunut paremmin tiedekunnan työntekijöihin, joihin muuten tuskin tulisi kovin läheisesti tutustuttua, Rantanen pohtii.

Lindroos arvioi, että tulevaisuudessa tiedekunta kasvaa Paradigman kanssa yhä tiiviimmin yhteen. Henkilökunnan ja opiskelijoiden yhteistyössä on nähty paljon potentiaalia. ●

Opiskelijat organisoivat itsenäisesti toimintansa osana tiedekuntaa.”

tuokio

arktisessa

Tänä kesänä kasvu on ollut rehevää Rovaniemellä.

Kaupunkiviljelijät pääsevät korjaamaan komean sadon.

Itse kasvatetussa ruoassa on ravintoarvojaan suurempaa taikaa. Pienestä taimesta vaalittu kasvi tuottaa enemmän iloa kuin valmiina ostettu.

Sopiva sekoitus valoa, lämpöä, vettä, rakkautta ja omistautumista muuttaa joutomaan upeaksi puutarhaksi. Se tarjoaa vatsantäytettä, sielunruokaa, parhaimmillaan uuden ystävän.

Teksti & kuva

TEEMU LOIKKANEN

Opiskelija, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

RISTO VIITANEN Taiteen maisteri, Lapin yliopisto

VIISI VINKKIÄ STRESSIN HALLINTAAN

- Suunnittele ajankäyttösi:** Erilaisten to do -listojen tekeminen, post it -lappujen hyödyntäminen, sähköisen tai perinteisen kalenterin täyttäminen... Mikä tahansa, mikä sinulle toimii. Tärkeintä on tehdä aikataulusta realistinen, muutoin siitä ei ole mitään hyötyä.
- Ennako:** Jos tiedät ensi viikon olevan aikataulullisesti täysi katastrofi, käy ruokakaupassa etukäteen, tee ruokaa valmiiksi ja pese pyykkiä niin, ettei kaiken kiireen keskellä lopu puhtaat vaatteet kaapista. Hektistä viikkoa helpottaa kummasti se, että perusasiat ovat kunnossa.
- Siivoa kotisi:** Tämä ei varmasti toimi kaikille, mutta omaan stressiini auttaa siisti ympäristö. So-luhuoneeni siivoamiseen ei mene montaa minuuttia ja siistissä kodissa on huomattavasti helpompi keskittyä.
- Priorisoi:** Jos hommaa tuntuu kaikesta huolimatta kertyneen liikaa, priorisoi. Valitse tehtävällestäsi tärkeimmät ja käytä niihin eniten aikaa. Kaikista kursseista ei aina tarvitse saada hyvää arvosanaa.
- Naura:** Mikä tahansa tilanne tuntuu paremmalta, kun sille on nauranut sydämensä kyllyydestä. Nauru vapauttaakin mielihyvähormonina tunnettua endorfiinia, joten sen teho on todistettu myös tieteellisesti.

JOHANNA VÄLILÄ

blogi

Opiskelijaelämää
Lapin yliopistossa
lapinyliopisto.blogspot.fi

Tänä syksynä Lapin yliopistossa on aloittanut 628 uutta perustutkinto-opiskelijaa, joista Rovaniemen ulkopuolelta tulee 517 henkilöä.

Monelle syksy on sopeutumista uuteen paikkakuntaan ja opiskeluun. Rovaniemelle kotiutuneet Juho Malkavaara ja Tarja-Maaria Tuosa vinkkaavat, kuinka paikkakunnan saa omakseen. Vuonna 2014 opintonsa aloittanut johtamisen opiskelija Malkavaara muutti pohjoiseen Ylivieskasta. Tuosa muutti Rovaniemelle Jyväskylästä vuonna 2012, jolloin hän aloitti soveltavan psykologian opinnot.

– Rovaniemi on palveluiltaan loistava, rauhallinen, liikkujalle ystävällinen sekä maisemiltaan monipuolinen kaupunki, Malkavaara summaa.

Tuosan mukaan Rovaniemi on elävä ja leppoisa pikkukaupunki, jossa kaikki on lähellä ja ihmiset välittömiä. Musiikin ja kulttuurin saralla on vipinää, ja kaupunkia ympäröivä luonto sykähdyttää sekä tarjoaa loistavat puitteet vapaa-ajan viettoon.

Kotiutuminen on hankalaa – jollei mahdotonta – jos ei löydä mielekkäitä ihmissuhteita.

– Eniten kotiutumisessa auttoi samanhenkisten opiskelijakavereiden löytyminen. Ystäviä ei välttämättä löydy heti, mutta sosiaalinen piiri täydentyy ajan myötä. Yliopiston lisäksi sporttipassivuoroilta olen löytänyt uusia tuttavuuksia ja työpaikalla tutustunut Rovaniemeltä kotoisin oleviin ihmisiin, Malkavaara pohtii.

Myös Tuosa rohkaisee avoimuuteen:

– Kun on avoimin mielin liikkeellä, niin omat kaverit löytyvät varmasti. Kannattaa mennä vaikka joskus yksin syömään ja liittyä puolittuttujen tai tuntemattomien seuraan. Näin olen itse tutustunut uusiin tyyppeihin ja päässyt mukaan mielenkiintoisiin keskusteluihin.

Mielekkäiden harrastusten löytyminen on ollut myös tärkeää kummallekin. Tuosan mukaan musiikki-, kulttuuri- ja liikuntaporukoihin on helppo päästä mukaan, koska piirit ovat pienet.

Malkavaaran mukaan liikunta on apu kaamosväsymykseen. Fyysinen ja henkinen hyvinvointi kulkevat käsi kädessä: liikkuminen vahvistaa yleistä hyvinvointia, joka puolestaan antaa energiaa rakentaa uusia ihmissuhteita.

Tee Rovaniemestä kotisi

ANNA MUIOTKA

PILVIKKI LANTELA

LEHTI SUKELTAA VISUAALISEN VIESTINNÄN MAAILMAAN

UMG on graafisen suunnittelun maisteriopiskelijoiden vuosittain ilmestyvä lehti, joka käsittelee graafista suunnittelua ja alan opiskelua. Kahdeksatta kertaa ilmestyneen lehden teemana on Pinnan alla, jonka puitteissa tekijät sukeltavat visuaalisen viestinnän syviin vesiin. Lehti on täysin opiskelijoiden suunnittelema ja toteuttama – aihevalinnoista tekniiseen toteutukseen asti. Se on samalla maisteriopiskelijoiden työnäyte.

<http://umg2017.graphic.fi>

MIKKO ROININEN

TAITEIDEN OPISKELIJOIDEN PORTFOLIOSIVUSTO ON AVATTU

Portfoliosivuston tarkoituksena on esitellä taiteiden tiedekunnan eri koulutusohjelmien ja sivuaineiden taiteellista sekä muotoilullista osaamista.

Opiskelijaportfolio näyttää taiteiden tiedekunnan toimintaa ja osaamista opiskelijoiden kurssi- ja projektitöiden kautta. Multimediallinen yliopisto-opettaja Jari Mikkolan mukaan portfolion kohderyhmää ovat taiteiden tiedekunnan toiminnasta kiinnostuneiden lisäksi muun muassa tulevat hakijat sekä esimerkiksi yhteistyökumppania tai työntekijää hakevat tahot.

– Tällaisesta sivustosta on haaveiltu jo pitkään tiedekunnassamme, ja viime vuonna lanseeratut uudet yliopiston www-sivut tarjosivat nyt sopivan alustan portfoliosivuston toteuttamiselle, Mikkola kertoo.

Sivuston toteuttamisessa projektipäällikkönä toiminut Petri Salo pitää projektia hyödyllisenä ja opettavana.

– Toivomme projektille jatkuvuutta, jotta toimintoja voidaan ylläpitää ja kehittää, Salo toteaa.

Sivuston toteutuksesta vastasivat taiteiden tiedekunnan Muotoiluprojektin ja -produktio -kurssin monialainen opiskelijatyöryhmä, ja se toteutettiin viime lukuvuoden aikana.

www.ulapland.fi/opiskelijaportfolio

SOSIAALITYÖN OPISKELIJOITA PALKITTIIN TUTKIELMISTA

Sosiaalityön oppiainepooli on palkinnut Leena Tikkanen, Henri Rambergin ja Oskari Savisalonen onnistuneista tutkielmista. Palkintojen tarkoituksena on antaa positiivista kannustusta ja edistää opiskelijoiden kansainvälistymisen mahdollisuuksia.

Leena Tikkanen sosiaalityön pro gradu käsittelee sosiaalityön asiantuntijuutta teknologisoituvassa toimintaympäristössä. Tikkala kuvaa, miten sekä verkko- että verkoton ulottuvuus ovat osa sosiaalista olemista ja läsnäoloa, jonka vuoksi sosiaalisenkin käsite on purettava ja rakennettava uudelleen. Kandipalkinto jaettiin tänä vuonna kahdelle opiskelijalle. Henri Ramberg analysoi tutkielmassaan poliittista ja institutionaalista sortoa maahanmuutossa. Oskari Savisalo puolestaan tarkastelee tekijöitä, jotka vaikuttavat lastensuojelun ylisukupolvisen tarpeeseen.

Tietohallinnon ammattilainen

PETTERI OHVO

Sanna Juutinen

Hankekoordinaattori,
valtiovarainministeriö

- on syntynyt vuonna 1990.
- aloitti Lapin yliopistossa hallintotieteen opinnot 2009.
- valmistui hallintotieteen maisteriksi 2014.
- toimi LYYn pääsihteerinä 2014–2015.
- harrastaa uintia ja lenkkeilyä.

Sanna Juutinen muistelee opiskeluaikaansa Lapin yliopistossa lämmöllä.

– Yliopistolle tullessa ei erikseen tarvinnut sopia kahvi- ja lounastaukoja vaan aina löytyi kavereita, joiden kanssa rupatella ja jakaa päivän kuulumisia. Hyviä muistoja jäi monilta luennoilta sekä keskusteluista opettajien ja proffien kanssa, Juutinen kertoo.

Mieleen tulee yhteisöllisyyden lisäksi myös mielekkäitä muistoja toimimisesta hallintotieteen, johtamisen ja soveltavan psykologian ainejärjestö Remburssissa ja SYY-Lapissa.

– Kaikista rakkaimmat ystävät ovat tulleet tätä kautta, ja samalla sitä oppi myös kullannut taitoja työelämään liittyen sekä loi uusia verkostoja.

Maisteriksi valmistumisen jälkeen Juutinen toimi Lapin ylioppilaskunnan pääsihteerinä. Työskentely ylioppilaskunnassa avasi polun Helsinkiin: kaksi vuotta sitten Juutinen valittiin Suomen ylioppilaskuntien liittoon hallinto- ja talouskoordinaattoriksi.

Tällä hetkellä Juutinen toimii valtiovarainministeriössä hankekoordinaattorina JulkICT-osastolla. Syksy tuo mukanaan paljon työpajoja, seminaareja ja kokouksia, joissa yhteisiä digitalisaatiohankkeita viedään eteenpäin.

– Digitalisaatioyksikkömme keskittyy vauhdittamaan julkisten palveluiden digitalisointia ja sitä, että kukaan ei jäisi palveluiden ulkopuolelle digitalisaatiosta huolimatta.

Gradussaan Juutinen käsittelee tietohallinnon strategisen aseman kehittämistä, ja Lapin yliopistossa suoritettujen opintojen antoivatkin uuden näkökulman valtiohallintoon.

– Kyllä sen huomaa tässä työssä, miten hyvän ja kattavan pohjan esimerkiksi maisterivaiheen syventävät opinnat ovat antaneet. Sitä ei ehkä olisi aikanaan edes uskonut, miten konkreettista osaamista sai. Enemmän kuitenkin korostaisin sitä ymmärrystä ja ajattelutapaa, minkä yliopistossa oppi siitä, miten hallinto sekä organisaatiot toimivat.

Tällä hetkellä Juutista inspiroi työssään näkyvän työn tekeminen. Kiinnostus julkiseen työhön ja julkisen hyvän tekemiseen pysyy jatkossakin.

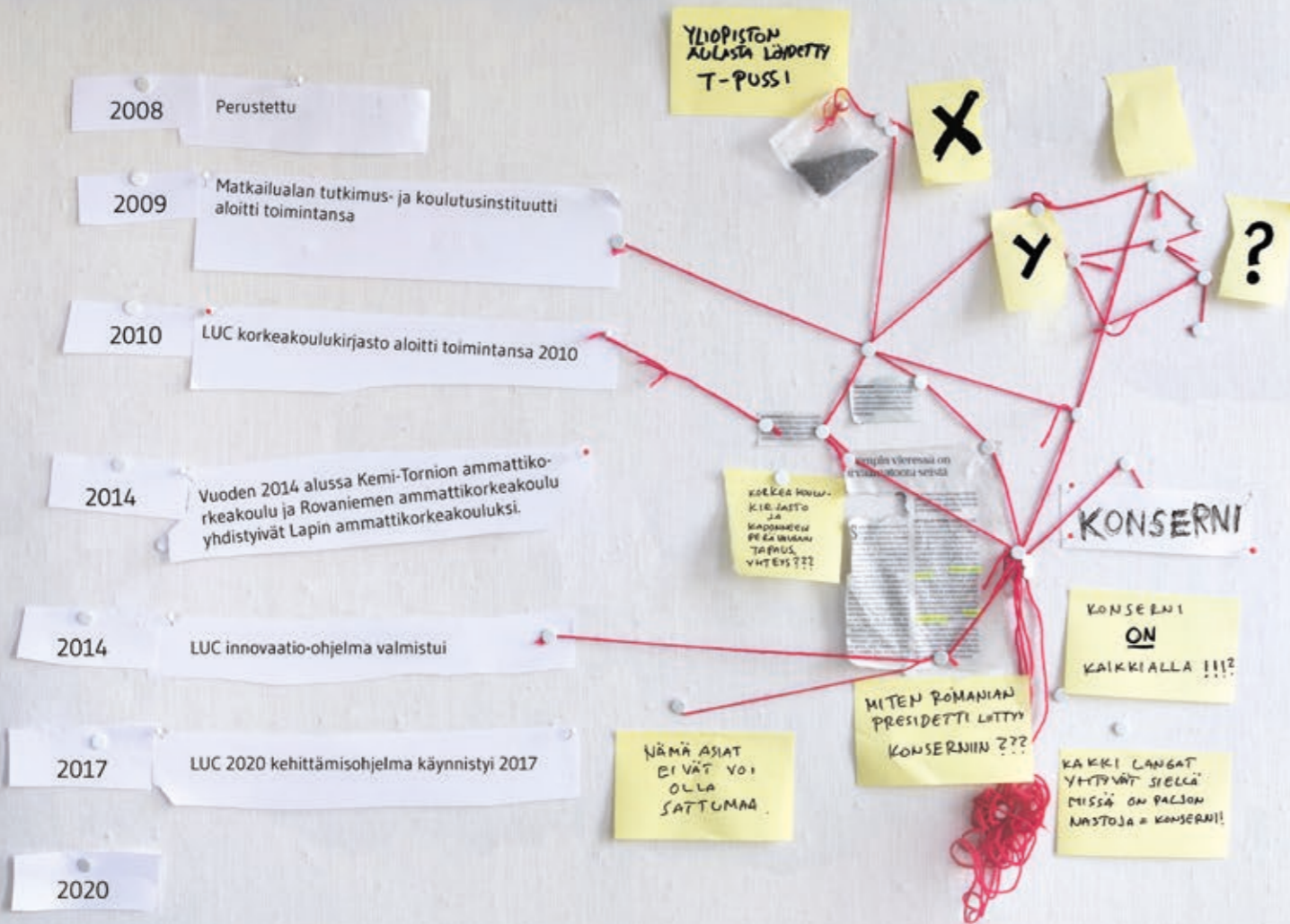
– Työskentely ministeriössä tuntui kaukaiselta haaveelta, ja nyt olen täällä. Luottavaisin mielin menen eteenpäin ja katson, mitä tulevaisuus tuo tullessaan.

JOHAN-EERIK KUKKO

Hänen salaisen KONSERNINSA palveluksessa

TEKSTI JOHAN-EERIK KUKKO
KUVITUS RISTO VIITANEN

Totuus Lapin korkeakoulukonsernista.

Vuosi oli 2014, kun istuin Lapin yliopiston kahvilassa työpuhelimeni kalenteria selaillessi. Olin aloittanut muutamaa viikkoa aiemmin työt Lapin korkeakoulukonsernin viestintäsuunnittelijana. Ikkunan takana lumihiutaaleet tippuivat hiljaa maahan, ja helmikuun päivän vähäisenkin valo hiipui pimenevään iltapäivään.

Poistuessani kahvilasta törmäsin käytävällä opiskeluaikaiseen ystävään, jota en ollut nähnyt pitkään aikaan. Vaihdoin pikaisesti kuulumisia ja kerroin työskenteleväni nykyisin konsernin palveluksessa. Kaverini kasvoille ilmestyi varsin mielteliäs ilme, ja hän kysyi ”eikös se ole joku LUC?”.

Istuessani työpöydän ääreen mietin, että ensimmäinen mielikuva konsernin palveluksessa olevasta henkilöstä saattaa tuoda mielleyhtymän huippusalaiseen organisaatioon. Yhdeksänkymmentäluvulla suureen suosioon nousseessa televisiosarjassa Salaiset kansiot FBI-agentit Fox Mulder ja Dana Scully yrittivät paljastaa maailman valloitusta suunnittelemaan mystisen syndikaatin kavalat suunnitelmat. Joissakin jaksoissa syndikaatista puhuttiin myös konsernina.

Monelle opiskelijalle Lapin korkeakoulukonsernin tarjoamat palvelut ovat arkipäivää, vaikka kirjainyhdistelmä LUC saattaa jäädä hämärän peittoon. Mikä ihmeen Lapland University Consortium? Lapin korkeakoulukonsernin strategia ja innovaatio-ohjelma voivat olla opiskelijoille tuntemattomia, mutta konsernin tarjoamat palvelut ovat opiskelijoiden keskuudessa varsin suosittuja ja valtakunnallisesti ainutlaatuisia. Ehdottomasti suosituimpia ovat olleet kirjastopalvelut sekä liikunta- ja hyvinvointipalvelut.

Historia ei toista itseään

Reilun kymmenen vuoden aikana Lapin korkeakoulujen yhteistyön kehittämisessä on tapahtunut paljon, ja esimerkiksi korkeakoulujen yhteinen innovaatio-ohjelma on yrittäjille ja vaikuttajille kutsu rakentaa

Kirjoittaja on Lapin korkeakoulukonsernin viestintäsuunnittelija.

maakunnan yhteistä tulevaisuutta korkeakoulujen kanssa.

Konsernin tarjoamien palvelujen määrä on kasvanut vuosi vuodelta. Vuosien saatossa myös kansainvälinen yhteistyö sekä tutkimusyhteistyö ovat nousseet entistä tärkeämpään asemaan.

Viimeisten vuosien aikana olen kuullut lukuisia haastatteluja toteuttaessani lauseen ”yhteistyössä on voimaa”. Olen myös huomannut konkreettisesti, että kyseinen lause ei ole pelkkää sanahelinää vaan sen taakse kätkeytyy vahva lupaus yhdessä toimimisesta sekä yhteisten asioiden toteuttamisesta. Tästä hyvinä esimerkkeinä käyvät Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti, sosiaalialan osaamiskeskittymä Sociopolis sekä LUC-kirjastopalvelut.

Salaiset kansiot avautuvat

Vuonna 2017 istun yliopiston kahvilan pöydässä sanomalehteä selaillessi. Viimeisen vuoden aikana konserni on noussut otsikoihin, eivätkä otsikot aina ole olleet pelkästään positiivisia. Lehdistä on saatu lukea osakekaupoista sekä suljettujen ovien takana käydyistä neuvotteluista. Konserni on kymmenen vuoden aikana herättänyt paljon tunteita, mutta ei varmasti niin paljoa kuin viimeisen vuoden aikana.

Tunnustan, että en ole käynyt salaisia neuvotteluja parkkihallin uumenissa. Eikä kabineteissakaan ole tupakansavun peittämiä tammipöytäristejä. Top secret -kansioitakin tulee vastaan vain vähän, sillä konsernin palveluksessa oleminen tarkoittaa minulle avointa viestintää. Minua ja Fox Mulderia yhdistää kuitenkin suuri intohimo totuuteen. Eikä totuuden paljastaminen tapahdu ilman yhteistyötä.

Monessa Salaiset kansiot -jaksossa jompikumpi agenteista joutuu pulaan ja yleensä juuri toinen pelastaa toisen vaarasta. Rämäpäinen sooloilu johtaa ongelmiin. ●

Ylisukupolviset muistot ja arvet

Tuhotussa Lapissa koettu trauma oli pintatasoan paljon syvempi yksilöllinen ja yhteisöllinen mentaalinen prosessi – niin kuin se aina on vastaavissa tilanteissa, tänäkin päivänä.

TEKSTI MARJA TUOMINEN

Sota on pakottanut lähtemään kotoa kohti tuntematonta. Uudessa ympäristössä puhutaan vierasta kieltä tai vierasta murretta.

Tavat ovat outoja, ruokakin maistuu omituiselta. Samoihin tiloihin on majoitettu isoja perheitä, tuttuja ja vieraita. On pakko nukkua, syödä ja jakaa arki sellais-tenkin kanssa, joita mieluummin välttelisi.

Tulee kahnausta ja riitaa. Turhauttaa ja suuttuttaa, kun ei voi tehdä työtä. Osa paikallisesta väestöstä katsoo pahasti, pitää tulijoita tunkeilijoina, toisen luokan ihmisinä. Jos omalle kotiseudulle joskus vielä pääsee palaamaan, on koti todennäköisesti raunioina ja kaikki aloitettava alusta. Monet tietävät jo nyt, että paluuta ei ole. Jos tänne joutuu jäämään, mistä sitten löytyvät uusi koti, työ ja elinkeino?

Hieman yli 70 vuotta sitten monet Karjalan, Petsamon, Sallan ja Kuusamon siirtolaiset ja Lapin sodan evakot kokivat näin, eri puolilla Suomea ja Pohjois-Ruotsia. Heitä oli yli puoli miljoonaa, ja he olivat etnisesti ja kulttuurisesti monenkirjava joukko. Heitä elää vielä paljon keskuudessamme. Samoin elävät keskuudessamme näiden kokemusten jättämät muistot ja arvet, nyt jo ylisukupolvisesti jaettuina.

Eikä haavoja ja arpia aiheuttanut ainoastaan sota vaan myös sitä seurannut jälleenrakennus, joka Lapissa oli hyvin toisenlainen kuin eteläisessä Suomessa. Ko-

din ja sen irtaimiston, pihapiirien, kylien ja taajamamaisemien tuhoutuminen ja keskusjohtoisesti toteutettu massiivinen jälleenrakentaminen merkitsivät monelle myös sen identiteetille tärkeän menneisyysuhteen menetyksiä, joka elää muistoja ja tunnekokemuksia kantavissa esineissä, paikoissa, maisemissa ja elinkeinoissa. Mentaalinen jälleenrakennus ei aina korreloinut materiaalisen jälleenrakennuksen kanssa.

Olemme tutkimushankkeessamme kysyneet, millaisia alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä, perinteisiä ja moderneja tai modernisoivia vaikutteita, arvoja ja käytänteitä jälleenrakentaminen toi lappilaiseen kulttuuriin ja ihmisten arkeen. Miten pohjoinen taide ja kulttuuri tulivat osaksi Lapin jälleenrakennuseetosta? Miten pohjoista jälleenrakennusta voidaan tulkitella ja ymmärtää kohdistamalla tutkimus taiteeseen ja kulttuuriin?

Kun kuusi vuotta sitten aloimme laatia Lapin henkistä ja materiaalista jälleenrakennusta käsittelevän Feenikhankkeemme tutkimussuunnitelmaa ja sen yksittäisiä osatutkimuksia, emme voineet aavistaa, miten globaalisti ajankohtainen tutkimusteemamme olisi, kun järjestämme sen loppuseminaaria.

Luovutetun Karjalan ortodoksien kohtaamaa vastaanottoa tutkinut Heli Kananen on piirtänyt yhtäläisyysmerkin näiden evakkojen ja tämän päivän pako-

Evakosta paluu. Eevaliisa Holma, Rovaniemen yhteislyseo, IV B. Lapin maakuntamuseo, Naomi Jackson Grovesin kokoelma.

laisten välille. Monet yhtäläisyydet näyttävät ilmeisiltä myös, kun tarkastelemme luovutetun Petsamon monietnisen ja -kulttuurisen kantäväestön evakko- ja siirtolaisajan kokemuksia Pohjanmaalla ja Etelä-Lapissa tai Lapin sodan evakkojen kokemuksia Pohjois-Ruotsissa ja Pohjanmaalla.

Sanat evakko ja siirtolainen on suomalaisessa historiapuheessa totuttu liittämään karjalaisiin. Myös käsite pari talvi- ja jatkosota siirtää Lapin sodan sekä petsamolaisväestön ja muiden luovutettujen pohjoisten alueiden sodan ja jälleenrakennusajan kokemukset kansallisen muistimme marginaaliin.

Tuhotussa Lapissa koettu ylisukupolvinen kulttuurinen trauma, kulttuurin elämänviivan katkeaminen ja sen uudelleen ehyeksi piirtäminen oli pintatasoan paljon syvempi yksilöllinen ja yhteisöllinen mentaalinen prosessi – niin kuin se aina on vastaavissa tilanteissa,

tänäkin päivänä. Siihen liittyi sellaisia kulttuurin syvä- rakenteista kumpuavia ristiriitoja ja jännitteitä, jotka olivat jälleenrakennuksesta vastanneiden virkamiesten, organisaatioiden ja poliittisen eliitin ymmärryksen, puuttumismahdollisuuksien tai ainakin -halujen ulottumattomissa.

Niin tuhotuille kotiseuduilleen palanneet kuin sen lopullisesti menettäneet joutuivat ja joutuvat nytkin materiaalisen jälleenrakennuksen ohella jälleenrakentamaan oman menneisyys- ja ympäristösuhteensa – luottamuksensa ”sittenkin hyvään maailmaan” ja elämäntunteen jatkuvuuteen. ●

Marja Tuominen on kulttuurihistorian professori. Kirjoitus pohjautuu osin hänen avauspuheenvuoroonsa Feenix-tutkimushankkeen (2011–2017) loppuseminaarissa ja pääkirjoitukseensa Kulttuuritutkimus-lehden teemanumerossa *Mielen ja maiseman jälleenrakennus*.

SYRJÄSEUTUJEN PEDAGOGIIKKA vaatii yhteistä tekemistä

Lapin yliopiston harjoittelukoulu kehittää yhteistyötä kuntien kanssa.

TEKSTI
TEEMU LOIKKANEN

KUVA
ANNA MUOTKA

Muun muassa digitaalisuuden voimakas esiinmarssi ja sote-uudistus tuovat haasteita oppilaitoksille tulevaisuudessa. Viime aikoina kuntien ja oppilaitosten yhteistyö on ollut paljon tappelulla. Koulutusmahdollisuudet ja ennen kaikkea niiden säilyminen syrjäisimmillä seuduilla tai edes kaupungeissa merkitsevät paljon koko kunnan tulevaisuudelle. Lisää yhteistyötä tarvitaan kuntien ja koulutusyhtymien välillä. Varsinkin Lapin syrjäisissä olosuhteissa on eduksi, mitä enemmän toimijoita saadaan yhteisten pöytien ääreen.

Lapin yliopiston harjoittelukoulu muuttui tänä syksynä yhtenäiskouluksi, eli nykyiset kuudesluokkalaiset saavat jatkaa tutussa oppilaitoksessaan yhdeksänteen luokkaan asti. Se antaa myös harjoittelukoululle paljon lisää toimintamahdollisuuksia.

Koulujen muuttuva toimintaympäristö ja uudet mahdollisuudet ovat saaneet harjoittelukoulun rehtorin Heikki Ervastian pohtimaan, minkälainen suomalaisen koulun pitäisi olla tulevaisuudessa.

– Tulen itse kunnalliselta puolelta, ja olen miettinyt, miten yhteistyö sinne voisi olla tiiviimpää. Sote-uudis-

tus tuo mukanaan sivistyskunnat, ja jotkut palvelut siirtyvät maakuntahallinnon vastuulle. Jatkavatko kunnat kuten ennenkin? Voisiko jotain tehdä yhdessä?

Ervast kutsui koolle Lapin alueen kuntien sivistystoimenjohtajat. Tapaamisesta syntyi kymmenen kunnan verkosto, jota ylläpitävät harjoittelukoulu ja yliopisto. Siihen voi liittyä mukaan missä vaiheessa tahansa.

Yhtenä esimerkkinä tulevasta yhteistyöstä on seikkailukasvatusprosessi, jonka tavoitteena on tukea erityistä tukea tarvitsevia oppilaita. Prosessissa hyödynnetään seikkailullisia aktiviteetteja, ja tarkoituksena on kokonaisvaltainen ihmisenä kehittyminen.

Koulu kehittämislaboratoriona

Harjoittelukoulun on tarkoitus toimia kehittämislaboratoriona, jossa erilaisia kokeiluja voidaan toteuttaa. Yliopisto tarjoaa akateemisen tutkimusnäkökulman, joka taas mahdollistaa ketterän arvioinnin kokeilujen onnistumisesta.

– Tavoitteena on vahvistaa yliopiston roolia ja olemassaolon oikeutusta, Ervast kuvailee.

Eräs tällainen kokeilu on etäopetuksena järjestettävät lukiokurssit. Syrjäseuduilla ei välttämättä löydy asian-tuntevaa opettajaa jokaisesta lukiosta. Opiskelija voisi esimerkiksi käänteisen oppimisen periaatteiden mukaisesti katsella luennot videolta ennen oppituntia ja tehdä niihin liittyvät tehtävät oman opettajansa valvonnassa. Osallistuminen yksittäiseen yhteistyökokeiluun on jokaisen lukion omassa harkinnassa. Taiteiden tiedekunta toivotaan mukaan tutkimaan hanketta palvelumuotoilun näkökulmasta.

– Jotkut opettajat ovat olleet huolissaan tuntien menettämisestä, mutta tarkoitus on ainoastaan jakaa osaamista. Oma opettaja on aina mukana ohjaamassa yksilöllisten tarpeiden mukaan, Ervast vakuuttaa.

Suomalainen koulujärjestelmä on pitkään perustunut tasa-arvoisuuden ajatukseen. Ervastian mukaan tasa-arvon käsite koulutuksessa vaatii yksilöllisemmän sisällön

– Pisa-vertailujen mukaan itä- ja pohjoissuomalaiset pojat ovat tippumassa keltasta. Monissa kodeissa vallitsee näköalattomuus tulevaisuuden suhteen. Oppimishaluttomat ja näkökulmattomat oppilaat halutaan yksilöllisemmän ohjauksen piiriin.

Opetushallituksen uusi kokeilukeskus jakaa avustuksia ja tukee innovaatioiden juurruttamista ja levittämistä. Kehittämisverkosto haluaa yhteistyöhön sen kanssa.

– Tavoitteena on olosuhteista ja rakenteista riippumaton näkökulma sekä mahdollisuus tukea pienten kuntien lukioita. Kunnat voivat edelleen vapaaehtoisesti päättää, miten järjestävät oman opetuksensa, Ervast tiivistää. ●

VALMIIN VIEHÄTYS

Näkemäni kuva vaikutti tuikitavalliselta kesälomaotokselta. Mies vaaleanhohtavassa mäntyveneessä lähdössä rannasta.

Menipä vikaan. Keskeistä ei ole maisema, vene eikä sen kuljettaja, hallintotieteen professori Timo Aarrevaara, vaan pinnaltaan patinoitunut perämoottori. Se on Timon parikymmentä vuotta sitten käyttööntönnä Johnson 1963. Veneen Johnson sai 50-vuotissyntymäpäivälahjaksi. Timo kaatoi itse veneeseen käytetyt puut. Kyseessä taitaa olla aika kokonaisvaltainen harrastus.

Timo entisöi ja kunnostaa vanhoja ajoneuvoja sekä kasvinviljelyssä käytettyjä koneita ja laitteita – mahdollisimman alusta lähtien ja alkuperäisillä osilla. Hän kerää myös niiden historiaa. Harrastus tuo vastapainoa nykyiselle työn tekemisen tavalle, jossa kaikki on abstraktia ja tehdään yhdessä eikä mikään silti näytä tulevan valmiiksi.

– On erittäin rentouttavaa tehdä omassa tahdissa jotain, josta voi määrittää itse lopputuloksen ja sen, milloin on valmista. Montako asiaa 2010-luvun yhteiskunnassa on omassa käsissä? 1900-luvun alun riviviljelykoneen toiminta saattaa olla, Timo toteaa.

Timoa ajaa koneiden pariin loputon uteliaisuus siihen, miten toiset ovat tehneet työnsä. Hän valitsee kunnostuskohteita, joista hän on aidosti kiinnostunut ja joita hän ei ennestään osaa korjata. Silloin kehittämisspionistellut tuottavat nopeasti tulosta.

– Pidän myös harrastuskulttuurista. Harva kysyy, mitä teet työksesi, mitä entisöinnit ovat maksaneet ja paljonko sinulla on näitä. Aina löytyy joku, joka osaa paremmin, ja avun antamiseen riittää, että harrastat, Timo sanoo.

Olinpa juuri kysynyt, paljonko hänellä on koneita. Kuulemma niitä on kertynyt yli 35 vuodessa ja niitä riittää molemmin puolin hallia.

– Yhden olen myynyt ja joka ilta itken itseni uneen harmitellessani sitä, Timo nauraa.

Tavoitteena ei ole silti vain kerätä, vaan saada laitteet valmiiksi ja käyttökuntoon. Se, milloin on valmista tai mitä käytännön hyötyä laitteesta on, ei ole tärkeää.

Yksi työn alla olevista laitteista on poikkeus. Se on 1900-luvun alun tahko, johon Timo aikoo muun muassa valaa uuden kiven. Sen pintaan pääsevät promovoivat tohtorit hiomaan miekkansa vuonna 2019.

SARI VÄYRYNEN

kotisivu

TIMO AARREVAARA

Hallintotieteen,
erityisesti julkisjohtamisen professori

www.vetku.fi

Veteraanikuorma-autoseura

ANNA MUOTKA

eskon
puumerkki

YSTÄVIÄ, MENESTYSTÄ, VAIKUTUSVALTAA

Muistatteko Suuren seikkailun 2000-luvun alusta? Se oli kai ensimmäinen kotimainen tosi-tv-sarja, reipasta koko perheen viihdettä pohjoisen maisemista. ”Posio vaikenee, mutta vain hetkeksi”, sanoi Taru Valkeapää joka jakson lopussa.

En ole juuri seurannut uusinta tosi-tv:tä, mutta ymmärtääkseni kilpailijoiden pitää nykyään mennä naimisiin tuntemattomien ihmisten kanssa ja seuraavana päivänä valmistaa heidät aterioiksi, joita huippukokit arvostelevat.

Samantapainen vertailu tuli mieleen, kun siivosin työhuoneeni laatikoita ja käteen osui vanha suomennos Dale Carnegien kirjasta *Miten saan ystäviä, menestystä, vaikutusvaltaa*.

Kirja ilmestyi ensimmäisen kerran 1937. Ainakin akateemisissa piireissä sillä on heikohko maine. Carnegie aloitti puolivillaisen self help -kirjallisuuden, jonka nykyversiot opettavat pyramidihuijausta ja muuttavat taviksia alfauroksiksi.

Kun selasin kirjaa, olin kuitenkin yllättyneet sen viattomalta näyttävästä puhdashenkisyydestä. Toki rivien välistä kurkki pieni myyntimies ja riveiltä vanhentuneet sukupuoliroolit, ne, joissa kukkamekkoinen vaimo odottaa töistä palavaa miestä aina uudenlaisen illallisen kanssa.

Silti kirjan numeroidut ohjelimat ystävien, menestyksen ja vaikutusvallan saavuttamiseksi eivät näyttäneet kauhean pahoilta. Tiivistän niitä: Ole ystävällinen. Ole aidosti kiinnostunut toisista ja osoita heille arvostusta. Jos haluat muiden tekemän jotain, älä määräile, uhkaile tai nolaa.

Älä syytä muita, vaan kannaa aina vastuu omista teoistasi.

Tiivistän lisää: Opi olemaan ihmisiksi, niin toiset ihmiset voivat suoda sinulle menestystä.

Ohje on kuin Jeesuksen neuvo lähimmäisen rakastamisesta amerikkalaisin maustein, tai filosofi Immanuel Kantin kategorinen imperatiivi kaulassaan pieni rahapussi.

Mikä ovelinta, jos joku kadehtisi näin menestynyttä, ei hän ainakaan Carnegien seuraajana voisi tehdä muuta kuin olla entistä ystävällisempi ja avuliaampi, hymyillä leveämmin, vaikka sielua kuristaisi. Onko tässä kuuluisan ”amerikkalaisen kateuden” olemus?

Carnegien kirja oli suurten lamavuosien tuote. Ehkä jotkut pääsivät sen avulla jaloilleen, aloittaen pienestä, niin kuin Aku Ankan veljenpojat limonadikojullaan.

Ja miten tähän liittyvät television reality-sarjat? Vaikka siten, että kun seuraa suoraa lähetystä liikemies Donald Trumpista ja kumppaneista, niin tuntuu, että ero heidän ja Carnegien toivorikkaan kaupparatsun välillä on ainakin yhtä suuri kuin on kaikkein huonoimman ja parhaan tosi-tv:n ero. Kapitalismikin on hieno aate, mutta jätkät taitavat pilata myös sen.

PETRI KOIKKALAINEN Yliopistonlehtori

LEENA HEINÄMÄKI, LAURA OLSÉN,
HETA HEISKANEN JA ASSI HARKOMA:

SAAMELAISTEN PERINNETIETO PÄÄTÖKSENTEOSSA

Arktisen keskuksen tutkimusraportti (2017)

Tutkimus on tehty läheisessä yhteistyössä
Käsivarren Akwé: Kon -ryhmän kanssa

Tekijän kommentti:

Tutkimusraportin synnyn mahdollisti perinnetietoaineisto, joka kerättiin yhteisölähtöisen osallistuttavan menetelmän avulla. Yhteisölähtöisyys tarkoitti käytännössä sitä, että hankkeessa kartoitettiin paikallisen saamelaisyhteisön tarpeita ja pyrittiin vastaamaan niihin. Näin yhteistyö saamelaisten kanssa oli mahdollista rakentaa kestäväälle pohjalle, koska hankkeen nähtiin hyödyttävän paikallisia saamelaisia ja laajemmin saamelaisyhteisöä.

Osallistuttavaa menetelmää noudattaen saamelaiset ottivat osaa tutkimuksen tekoon, mikä muutti tutkimuksen ja tutkimustulosten luonnetta. Paikallisyhteisön edustajat tuottivat, käsittelivät ja jakoivat tietoa yhteistyössä tutkimusryhmän kanssa. Menetelmä dekonstruoi tutkimuksen uudella tavalla tehden tutkijoista alkuperäiskansakulttuurin opiskelijoita ja alkuperäiskansan edustajista tutkimusobjektien sijaan tutkimuspartnereita. Yhteistyössä tuotetun tiedon ansiosta tutkimustulokset vastaavat paremmin saamelaisen arvoja ja todellisuutta. Lisäksi tutkimus resursoi ja voimaannuttaa saamelaisyhteisöä.

ASSI HARKOMA
tutkimusassistentti

A rktisen keskuksen tutkimusraportti pitää sisällään saamelaisten oikeuksiin liittyviä näkökohtia, siitöjen historiaa sekä tämän päivän poronhoidon käytänteitä ja haasteita. Raportista käy ilmi, että Käsivarren paliskunnan alueella toimii yhä tänäkin päivänä kolme elinvoimaista ja erillistä siitaa. Vaikka poronhoidon arvomaailmallinen pohja kumpuaa kaikissa siidoissa saamelaisesta perinnetiedosta ja läheisestä vuorovaikutussuhteesta alueen luontoon, on kullakin siidalla omia poronhoidollisia erityispiirteitään.

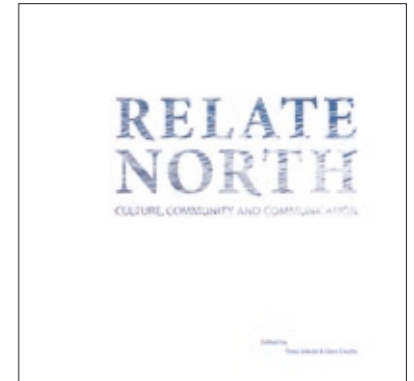
Hanketta vetäneen yliopistotutkija Leena Heinämäen mukaan Käsivarren alueen poronhoitoa uhkaa monelta suunnalta tuleva laidunalueiden käyttöpaine. Raportti pitääkin sisällään suosituksia siitä, kuinka saamelaisten ekologinen perinnetieto tulisi huomioida saamelaisia koskevassa ympäristöpäätöksenteossa. Hanketta on rahoittanut Nesslingin säätiö.

RELATE NORTH. CULTURE, COMMUNITY AND COMMUNICATION

Timo Jokela ja Glen Coutts
Lapland University Press

Uusimman *Relate North* -teoksen artikkelit ja visuaaliset esseet on koottu arktisissa ja pohjoisissa maissa taiteen ja muotoilun aloilta tehdystä taideperustaisista tutkimuksista. Kirjassa taide ja design tulkitaan laajasti. Niihin kuuluvat käsityöt, alkuperäistuotanto, media ja tuotesuunnittelu. Kulttuuri- ja yhteisöteemoja kirjassa lähestytään nykytaiteen ja muotoilun näkökulmista.

Teos on kolmas osa *Relate North* -kirjasarjasta, joka tarkastelee nykytaidetta, muotoilua ja taiteentutkimusta nostamalla esille kansainvälisten huippututkijöiden työn tuloksia. Kirjasarjan taustalla on Arktisen yliopiston Kestävä arktinen taide ja design (Arctic Sustainable Arts and Design, ASAD) -verkosto.

ANNALA. 100 VUOTTA KUDELMA ELÄMÄNLANGOISTA

Heidi Pietarinen ja
Maija Mäkkikalli (toim.)

Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan tekstiilialan professori Heidi Pietarinen sekä taide- ja kulttuuriopintojen lehtori Maija Mäkkikalli ovat toimittaneet juhla-kirjan Annalan tekstiilitehtaasta. Kirjassa tarkastellaan yrityksen historiaa ja tulevaisuutta sekä luodaan katsaus suomalaiseen tekstiiliteollisuuteen.

Juhlakirja nostaa esille muiden muassa Annalan vahvojen naisten roolin kutomon arjessa. Lisäksi kirjassa luodaan katsaus suomalaiseen tekstiiliteollisuuteen ja siihen, millaisella sykkeellä kankaita kudotaan Annalassa tulevaisuudessa.

Teos koostuu viidestä artikkelista, jotka ovat kirjoittaneet kirjan toimittajien lisäksi taiteiden tiedekunnan opiskelijat Mari Lohiniva ja Jenna Marttila. Kirjan ulkoasu on taiteiden tiedekunnan graafisen suunnittelun opiskelija Ada Heleniuksen käsialaa. Juhlakirjan valmistumista ovat tukeneet K&H Annala Oy ja Lapin yliopisto.

THE PSYCHOLOGY OF STUDY SUCCESS IN UNIVERSITIES

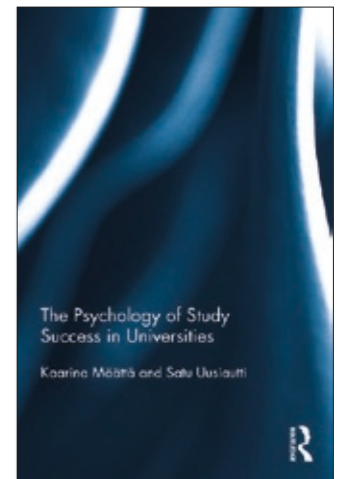
Kaarina Määttä ja Satu Uusiautti
Routledge 2017

Vararehtori, professori Kaarina Määttä ja professori Satu Uusiautti tutkimuksen mukaan hyvälaatuinen opetus ja opinnoissa menestyminen perustuvat välittävään vuorovaikutukseen, opiskelijakeskeisiin opetus- ja ohjausmenetelmiin sekä opetushenkilökunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Teos antaa tilaa perus- ja jatko-opiskelijöiden ajatuksille, näkemyksille ja kokemuksille tarkastellen niitä laajaan kansainväliseen tutkimustietoon rinnastaen. Teoksessa kysytään, mitkä asiat inspiroivat ja motivoivat opinnoissa, kuinka löytää ja hyödyntää opiskelijöiden voimavaroja ja mitkä kokemukset leimaavat onnistuneita opintopolkuja.

Kirja perustuu Lapin yliopistossa kerättyihin aineistoihin, ja se on suunnattu korkeakoulujen opettajille, tutkijoille ja opiskelijoille sekä kaikille yliopistopedagogiikasta, kasvatuspsykologiasta ja positiivisesta psykologiasta kiinnostuneille.

Teoksen on julkaissut Routledge, ja sitä voi tilata verkkokirjakaupoista tai suoraan kustantajalta.

MARITA KILPIMAA 31.3.2017

”Paljon olen mailimata kulkenut, paljon olen kokenut ja nähnyt.”

Andreas Alarieston laulettu elämänpolku ja resilienssi

Marita Kilpimaa tutustui 78-vuotiaaseen Andreas Alariestoon vuonna 1979. Kymmenen vuotta kestäneen ystävyuden aikana Kilpimaa nauhoitti yli viisikymmentä Alarieston laulua. Nauhoitetusta lauluista muodostui lopulta väitöskirjan arvokas tutkimusaineisto ja katsaus Lapin historiaan.

Andreas Alariesto syntyi Sompiossa vuonna 1900. Itseoppinut taiteilija nousi valtakunnalliseen kuuluisuuteen 1970-luvulla naivistisilla tauluilla. Helsingin taidehallissa vuonna 1976 järjestetty näyttely teki Alarieston kuuluisaksi kotimaan lisäksi myös ulkomailla. Alarieston elämän aikana laulut jäivät kuitenkin taulujen varjoon. Väitöskirjassa lähestytään taiteilijaa laulujen kautta. Lauluissa Alariesto kertoo omasta ajastaan, tunteistaan ja kokemuksistaan.

TAITEIDEN TIEDEKUNTA

CHARLES AMO-AGYEMANG 11.5.2017

Understanding Neoliberalism as Governmentality:

A Case Study of The IMF and World Bank Structural Adjustment Regime in Ghana

Charles Amo-Agyemangin väitöskirja liittyy läheisesti uusliberalismin teoriaan ja käytäntöihin. Tutkimus pohjaa Foucaultin käsitteellis-teoreettiseen hallinnallisuuden viitekehykseen, ja siinä tarkastellaan kriittisesti Ghanan empiirisen esimerkin valossa Bretton-Woods-instituutioiden uusliberaalia rakenteellista sopeuttamispolitiikkaa Afrikassa.

Foucaultin diskurssianalyysin avulla Amo-Agyemang tutkii, miten vallan ja tiedon verkoston avulla voidaan hahmottaa uusliberaalin hallinnon läheistä ja monimutkaista suhdetta joihinkin tekniikkoihin, mekanismeihin ja projekteihin, joilla pyritään hallitsemaan ihmisiä.

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

MARJA UUSITALO 2.6.2017

How to maintain naturalness in nature-based tourism resorts?

Approaches to assessments of landscape quality for tourism planning

Luontomatkailulla on nostetta, sillä erämaaluonto houkuttelee matkailijoita pohjoiskalotin alueelle yhä kauempaa. Viime vuosi oli jo seitsemäs perättäinen kasvun vuosi Lapissa. Majoituspaikoista on kova kysyntä erityisesti talven huippusezonkeina, mihin matkailukeskukset pyrkivät vastaamaan rakentamalla tiiviimpää palveluinfrastruktuuria. Marja Uusitalon väitöstutkimuksessa käy ilmi, että matkailijat toivovat kokevansa luonnon läheisyyttä myös matkailualueen rakennetussa ympäristössä.

Tutkimus osoittaa, että luonnonläheisyys lisää keskuksen vetovoimaa. Infrastruktuurin tiivistäminen ja luontoelementtien väheneminen voi johtaa tilanteeseen, jossa matkailija kokee luonnon vaikeasti saavutettavaksi.

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

ASHLEY COLLEY 7.6.2017

Extending Mobile Touchscreen Interaction

Kosketusnäyttöjä on kaikkialla, ja niistä on tullut tärkeä vuorovaikuttamisen väline. Väitöskirjassaan Ashley Colley esittää tapoja vastata näyttöjen lukuisten käyttöympäristöjen luomiin haasteisiin. Tutkimus luo kehyksen kosketusnäyttöjen kehittämistyölle. Teknisten sovelluksien lisäksi tutkija esittää myös erityisratkaisuja, jotka liittyvät muun muassa autojen kojelaulujen kosketusnäyttöihin sekä henkilökohtaisiin tarvikkeisiin, kuten älykäsilaukkuihin.

TAITEIDEN TIEDEKUNTA

BETTINA SCHÜLKE 8.6.2017

TRANSACTION as INTERACTION:

Art as an Extended Sense of Space

Väitöskirjan mukaan tilaa tulisi tarkastella uusista näkökulmista. Bettina Schülke tutki, miten tilan käsitettä voidaan lähestyä visuaalisen taiteellisen ilmaisun keinoin ja miten aiemmat käsityksemme tilasta ovat muuttumassa. Tutkimuksen tulosten mukaan teknologian ja uusien teknisten medioiden kehitys vaikuttaa suuresti tilan määrittelyyn. Tämä myös sanelee sen, miten tila ymmärretään, rakennetaan, täytetään ja hahmotetaan.

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

ENNI MIKKONEN 9.6.2017

Bridges over the Mountain Ranges:

Ethnography on the Complexities of Transition in Women's Social Position in Nepalese Rural Communities

Enni Mikkonen analysoi väitöskirjassaan sosiaalista muutosta nepalilaisen arkikontekstin ja kansainvälisen kehityspolitiikan risteyskohdissa sekä tuottaa näkökulmia eettisesti kestävään muutokseen.

Naisten sosiaalisen aseman muutos on keskeinen tavoite kehitysyhteistyössä ja -politiikassa. Muutosprosessit ovat monimutkaisia, ja ne sisältävät monitasoisia valtahierarkioita. Hyvinvointia tuottavat ja sosiaalisina muutosvoimoina toimivat paikalliset perinteet ja yhteisöllisyys voivat olla ristiriitaisia kansainvälisten kehityskäsitysten kanssa.

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

MERJA A. T. REUNANEN 9.6.2017

Toimijuus kuntoutuskokemusten kerronnassa ja fysioterapian kohtaamisissa

Merja A. T. Reunanen lähestyy tutkimuksessaan kuntoutuksen asiakkaiden toimijuuden ilmenemistä ja toimijuuteen vaikuttaneita tekijöitä kuntoutuksen käytännöissä. Tutkimus paneutuu fysioterapian ydinteemoihin eli ammattilaisen ja asiakkaan kohtaamisiin sekä asiakkaiden kokemuksiin ja kuntoutuksen merkityksiin. Kuntoutustieteen alaan kuuluvassa tutkimuksessa selvitettiin, miten asiakkaan toimijuus hallinnan tunteena ja osallistumisena toteutui kuntoutumisprosessin eri vaiheissa.

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA

MAARIT LASANEN 9.6.2017

”Ei tarvitse pelätä, että ois erilainen”

Etnografinen tutkimus pohjoissuomalaisten kuulo- ja näkövammaisten lasten vertaistukiryhmätoiminnasta

Maarit Lasanen väitöskirjan keskiössä ovat pohjoissuomalaiset kuulo- ja näkövammaiset lapset ja heidän näkemyksensä vertaistuesta. Lasten vertaistukiryhmätutkimusta ei ole tehty Suomessa aikaisemmin väitöskirjatasolla. Vertaistukiryhmä on lapsille kohtaamispaikka, johon kokoontutaan tapaamaan toisia, keskustelemaan kuulovammaan, apuvälineisiin ja arkeen liittyvistä asioista sekä ottamaan osaa erilaisiin aktiviteetteihin.

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

JUKKA AHTINEN 9.6.2017

Rikosasian vastaajaa avustavan asianajajan lojaalisuusvelvollisuus

Jukka Ahtisen väitöskirjan keskiössä on vastaajaa avustavan asianajajan lojaalisuus suomalaisessa rikosprosessissa. Lojaalisuus tarkoittaa asianajajan palveluasennetta päämiehen asiassa. Kyseessä on asianajollinen kunniakoodi, joka on samalla tärkeä osa oikeudenmukaista rikosprosessia.

Ahtinen tarkastelee lojaalisuutta muun muassa asianajajien eettisten tapo-ohjeiden, lainsäädännön ja oikeuskirjallisuuden kautta. Tarkastelukulmaa on täydennetty vankikyselystä, asianajajakyselystä sekä valvontaratkaisuaaineistosta hankitun empiirisen selvityksen avulla.

OIKEUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

The Elusive Social: Remapping the Soci(et)al in the Arctic Energyscape

Arktisen alueen energiavarannoilla on nyky-päivän poliittisissa, populaareissa ja tieteellisissä energiakeskusteluissa erityisen keskeinen rooli. Hanna Lempinen ottaa kriittiseen käsittelyyn määritelmät, joiden puitteissa energia ja sen yhteiskunnalliset ulottuvuudet ymmärretään näissä arktista energiaa koskevissa keskusteluissa.

Väitöskirjallaan Lempinen pyrkii laajentamaan energiaa ja pohjoisia yhteisöjä käsittelevää tutkimuksellista keskustelua, joka nykyisellään keskittyy suurelta osin arktisten alkuperäiskansojen ja energiateollisuuden kohtaamisten tarkasteluun. Valittu näkökulma on herättänyt vuosien varrella välillä kipakkaakin keskustelua seminaareissa ja eri yleisötilaisuuksissa.

YHTEISKUNTATIEDEIDEN TIEDEKUNTA

ÁSTHILDUR B. JÓNSDÓTTIR

4.7.2017

Artistic Actions for Sustainability:

Potential of art in education
for sustainability

Ásthildur B. Jónsdóttirin väitöstutkimus keskittyy taiteen tuomaan lisäarvoon kestävä kehitystä edistävissä kasvatuksessa. Tutkimuksensa alussa Ásthildur keskittyi oman työskentelynsä käytäntöihin tutkiakseen aihealueena olevan pedagogiikan perusolemusta. Kaikkiaan kuusi vuotta kestänyt tutkimus perustuu kahteen vuosittain pidettävään kurssiin, jotka kuuluvat Islannin taideakatemian opettajankoulutusohjelmaan.

TAITEIDEN TIEDEKUNTA

lyhyet

Koonnut OLLI TIURANIEMI

TIEDETTÄ & TAIDETTA

Taide ja muotoilu >

Taide ja muotoilu -sivusto avattu

Lapin yliopiston www-sivuston uusimiseen liittyvä Taide ja muotoilu -sivusto on avattu. Sivustolla pääsee tutustumaan taiteiden tiedekunnan gallerioiden näyttelyihin, yliopiston laajoihin taidekokoelmiin, henkilökunnan taiteelliseen toimintaan, yliopistolla Wihurin rahaston tuella vierailleisiin taiteilijoihin sekä taiteiden tiedekunnan opiskelijoiden työnäytteisiin.

Sivuston Taidekokoelmat-osio pitää sisällään Kari Huhtamon taidesäätöön teosten sekä Valtion taideteostoimikunnan yliopistolla olevien teosten esittelyn. Taidetta henkilökunnalta -osio koostuu taiteiden tiedekunnan henkilökuntaan kuuluvien henkilöiden taiteellisen toiminnan ja teosten esittelystä. Lisäksi sivuilla esitellään kaikki yliopistolla vierailleet Wihurin säätöön vierailleet taiteilijat. Opiskelijaportfolio tuo näkyväksi opiskelijoiden osaamista kurssi- ja projektitöiden kautta.

Harjoittelukoulu yhtenäiskouluksi

Lapin yliopiston harjoittelukoulu muuttui elokuun 2017 alusta lähtien yhtenäiskouluksi. Käytännössä tämä merkitsee siitä, että koulussa käynnistyi myös yläkoulutoiminta eli seitsemäs luokka.

Yläluokkien toiminta laajenee vuosiluokka kerrallaan siten, että koulu on täydessä laajuudessaan vuosiluokat 1.–9. sisältävänä kouluna lukuvuonna 2019–2020. Oppilaita koulussa tulee olemaan tuolloin noin 600.

Yhtenäiskoulua varten rakennuksessa on tehty kesän 2017 aikana muutostöitä. Uuden lisärakennuksen rakentaminen käynnistyy syksyllä, ja se valmistuu kesällä 2018.

Yhteistyöhön Pietarin eurooppalainen yliopiston kanssa

Lapin yliopisto ja Pietarin eurooppalainen yliopisto allekirjoittivat tieteellistä yhteistyötä koskevan sopimuksen huhtikuussa 2017. Uusi sopimus mahdollistaa esimerkiksi opiskelija- ja henkilöstövaihdon, yhteisen tutkimustoiminnan, yhteiset tieteelliset tapahtumat sekä julkaisujen ja tieteellisten aineistojen vaihdon.

Molemmat yliopistot keskittyvät toiminnassaan arktisen alueen yhteiskunnalliseen tutkimukseen. Lapin yliopiston Arktinen keskus ja Pietarin eurooppalaisen yliopiston Arktisen alueen yhteiskunnallisen tutkimuksen keskus ovat molemmat dynaamisia kansainvälisiä tutkimusyhteisöjä, joilla on samat kiinnostuksen kohteet ja päämäärät.

– Sopimuksen myötä yliopistojen keskinäistä yhteistyötä syvennetään ja kehitetään edelleen. Arktisen alueen yhteiskunnallisen kehityksen tutkimus on aiheena ajankohtaisempi kuin koskaan aikaisemmin, toteaa Lapin yliopiston rehtori Mauri Ylä-Kotola.

Lapin yliopisto ja Versaillesin yliopisto haluavat lisätä keskinäistä yhteistyötään erityisesti arktisen ja oikeustieteellisen tutkimuksen aloilla.

Lapin ja Versaillesin yliopisto syventävät yhteistyötään

Lapin yliopiston rehtori Mauri Ylä-Kotola, Arktisen keskuksen johtaja Timo Koivurova ja kansainvälisten asiain suunnittelija Jani Suokanerva vierailivat Versaillesin yliopistossa Ranskassa huhtikuussa 2017. Yliopistot pyrkivät syventämään keskinäistä yhteistyötään erityisesti arktisen ja oikeustieteellisen tutkimuksen aloilla.

Versaillesin yliopiston ja Lapin yliopiston välillä on ollut vilkasta opiskelijavaihtoa jo monen vuoden ajan. Tutkimuksen osalta yhteistyötä on tehty Versaillesin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnan kanssa. Rehtoreiden tapaamisessa keskusteltiin yhteistyön kehittämisestä Versaillesin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnan kanssa erityisesti arktisen tutkimuksen sekä opiskelija- ja opettajavaihtojen osalta. Myös mahdolliset yhteiset tutkinto-ohjelmat olivat esillä keskusteluissa.

Ruokaturvallisuus arktisella alueella

Arktisessa keskuksessa käynnistyy projekti, jossa tutkitaan arktisen alueen ruokaturvallisuutta osana laajempaa inhimillistä turvallisuutta. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten ilmastonmuutos vaikuttaa eri ryhmien ruokaturvallisuuteen. Hankkeessa muiden muassa tutkitaan, millaisia paikallisten ja perinteisten ruokien jakelukäytänteitä alueilla on käytössä ja mitä lisäarvoa ne tuovat ruokakiertoon.

Projektissa muodostetaan tutkijaverkosto, johon kootaan tutkijoita Suomen lisäksi Kanadasta, Tanskasta, Ranskasta, Saksasta, Norjasta, Venäjältä, Ruotsista ja Espanjasta.

Projektia koordinoi Arktisen keskuksen Pohjoisen ympäristö- ja vähemmistöoikeuden instituutti (PYVI), ja sitä johtaa apulaisprofessori, PYVIN johtaja Kamrul Hossain.

Oikeustulkkauksen laatu Suomessa

Oikeuslingvistiikan yliopistonlehtori Emilia Lindroos oikeustieteiden tiedekunnasta on käynnistänyt oikeuslingvistiikan alalle sijoittuvan tutkimushankkeen oikeustulkkauksen laadusta Suomessa.

Tutkimuksessa tarkastellaan oikeusviranomaisten ja oikeustulkkien yhteistyön sujumista tulkkaustilanteissa, oikeustulkkauksen laatua sekä tulkattavien asiakkaiden oikeusturvan toteutumista. Aineistona hyödynnetään Asianajajaliitossa, poliisilaitoksilla sekä Suomen kääntäjien ja tulkkien liitossa tehtyjä kyselyjä.

Tutkimuksella tähdätään oikeusviranomaisten ja oikeustulkkien yhteistyön kehittämiseen muiden muassa rajat ylittävän rikollisuuden esitutkinnassa sekä turvapaikkatutkinnoissa.

Art Äkäslompolo otti kantaa luonnon puolesta

Kesällä Kolarin Äkäslompolossa toteutettu ensimmäinen Art Äkäslompolo -taidetapahtuma otti voimakkaasti kantaa luonnon ja kestävän luontomatkailun puolesta.

Tapahtuman lähtökohtana olivat ympäristö- ja yhteisötaitteen periaatteet eli teosten ekologisuus ja yhteistyö paikallisten asukkaiden kanssa. Tapahtumalla pyrittiin kyläyhteisön yhteisöllisyyden vahvistamiseen Hannukaisen kaivosuunnitelman herättämän paineen alla.

Tapahtuman organisoivat helsinkiläis-lappilainen taiteilijaryhmä. Kuraattorina ja projektin johtajana toimi Satu Kallio kuusi yhteistyössä Maria Huhmarniemen ja Anu Nirkon kanssa. Ensi vuoden tapahtuman kuratoivat Satu Kallio kuusi ja Maria Huhmarniemi.

MARIA HUHMARNIEMI

Yksityiskohta Maria Huhmarniemen teoksesta Uhkuu, puhkuu ja puhalttaa.

Arktisten maiden taide- ja kulttuuripoliittinen huippukokous Rovaniemelle

Harstadissa Norjassa järjestettiin kesäkuussa 2017 alansa ensimmäinen kahdeksan arktisen maan (Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti, Tanska, Yhdysvallat, Venäjä ja Kanada) taide- ja kulttuuripoliittinen huippukokous. Kokouksessa pyrittiin edistämään kestäviä toimintamuotoja, pitkäjänteistä yhteistyötä, luovan alan infrastruktuurin kehittämistä sekä koulutusyhteistyötä. Tapah- tumassa oli myös mittava taideohjelma, joka sisälsi kansainvälisen arktisen nykytaidenäyttelyn, musiikkiesityksiä ja performansseja.

Kokoukseen osallistui päättäjiä arktisten maiden opetus- ja kulttuurimi- nisteriöistä sekä taide- ja kulttuurihallinnosta. Lisäksi mukana oli taiteilijoita, tuottajia, taiteen ja kulttuurin tutkijoita, alan käytännön työntekijöitä sekä alkuperäiskansojen edustajia. Lapin yliopiston edustajia kokouksessa olivat professorit Timo Jokela, Mirja Hiltunen ja Soile Veijola sekä yliopistonlehtori Maria Huhmarniemi.

Joka toinen vuosi järjestettävä kokous sovittiin pidettäväksi seuraavan kerran Rovaniemellä vuonna 2019.

Myöhäiskeskiajan historiaa taiteen ja tutkimuksen keinoin

Keskiajan kulttuurihistoriaan ja kirkkomusiikkiin erikoistunut tutkija- ja tai- teilijaryhmä saapuu Lapin yliopistoon kulttuurihistorian oppiaineen vieraak- si marraskuussa. Ryhmällä on parhaillaan käynnissä nelivuotinen tieteellis- taiteellinen hanke Näe, kuule, tunne, koe – Moniaistillinen kokemuksellisuus Tuomas Akvinolaisen muistojuhlissa.

Vierailun yhteydessä järjestetään yleisöluentoja, joissa tutkijat kertovat omista erityisaloistaan ja pohtivat laajemmin taiteen ja tutkimuksen vuoro- vaikutusta historian tutkimuksessa. Luennot pidetään yliopistolla 24.11. kello 10.30–16.00. Ryhmään kuuluva lauluyhtye Vox silentii pitää samana iltana kello 18.00 Rovaniemen kirkossa konsertin Felix Thomas lumen mundi – Tuomas Akvinolaisen muistopäivien lauluja.

Tuomas Akvinolainen oli 1200-luvulla elänyt dominikaanveli, joka tunne- taan parhaiten teologisesta ja filosofisesta kirjallisuudestaan. Hän on kui- tenkin myös katolisen kirkon kanonisoima pyhimys, jolle omistettiin keski- ajalla kaksi juhlapäivää.

Merkittävä arktinen konferenssi Rovaniemellä

Marraskuussa järjestettävä Rovaniemi Arctic Spirit -konferenssi kerää tieteen ja politiikan eturivin vaikuttajia Rovaniemelle pohtimaan arktisen yhteistyön nykytilaa ja kestävää ke- hitystä.

Konferenssin pääteemana on YK:n kestä- vän kehityksen tavoitteiden yhdistäminen arktiseen yhteistyöhön. Ensimmäisen päi- vän ohjelma painottuu arktiseen tieteeseen, politiikkaan ja talouteen YK:n kestävä ke- hityksen tavoitteiden näkökulmasta. Toisen päivän pääteemana on kestävä kehityksen ohella elämä arktisella alueella. Paneelikes- kusteluissa esiin nousevat muiden muassa kestävä biotalous, arktinen taide ja muotoilu, arktisten kaupunkien yhteistyö sekä maan- käytön intressien yhteensovittaminen sekä nuorten hyvä elämä arktisella alueella, ark- tinen identiteetti ja median ja alkuperäiskan- sojen suhde.

Rovaniemi Arctic Spirit -konferenssin taus- talla on Rovaniemi-prosessi, joka 1990-luvun alussa aloitti kansainvälisen hallitusten väli- sen arktisen yhteistyön ja teki mahdollisek- si Arktisen neuvoston synnyn. Rovaniemel- lä 2013 ja 2015 pidetyt kansainväliset kon- ferenssit ovat rakentuneet edellä mainitulle arktisen yhteistyön perinteelle. Kolmannen konferenssin lähestyessä Suomi on jälleen arktisen huomion keskipisteenä. Konferens- sissa tähdätään aiempaa vuorovaikutteisem- paan ja keskustelempaan otteeseen.

Konferenssin järjestelyistä vastaa Lapin yli- opiston Arktinen keskus yhdessä Rovaniemen kaupungin kanssa.

Kunnianosoitus savottakulttuurille

LC ROVANIEMI/Alakemijoki ry ja yliopisto ovat saaneet Nätti-Jussi-hankkeelleen 22 400 euron rahoituksen Rovaniemen kylien kehittämissätiöltä.

Hanke tuo esille ja tallentaa metsätyön historiaa ja savottakulttuuria tarinankerto-jalegenda Juho Vihtori Nätin elämäntarinan kautta. Hankkeessa kerätään monipuolista perusaineistoa, jonka pohjalta toteutetaan käsikirjoitus Juho Vihtori Nädistä kertovaa dokumenttielokuvaa varten sekä toimitetaan Juho Vihtori Nätin elämäntarina kirjallisena painotuotteena.

Lisäksi LC ROVANIEMI/Alakemijoki ja yliopisto ovat olleet myötävaikuttamassa Alakemijoen Louejärvellä valokuvausta harrastaneen kasööri Matti Körkön (1910–1977) noin 1 150 alkuperäisen lasilevynegatiivin siirtymiseen Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n omistukseen. Historiallisesti arvokkaat lasilevynegatiivit digitoidaan arkistosäilytykseen Lapin maakuntamuseoon. Kuvat tarjoavat ennen julkaisematonta kuva-aineistoa kylien ja metsätyön historiasta 1920-luvulta lähtien.

Nätti-Jussi-hanke on osa tiedettä ja taidetta yhdistävästä Nätti-Jussi-hankekokonaisuudesta, jossa yliopisto vastasi toukokuussa järjestetyn tarinankerronta- ja Nätti-Jussi-seminaarin järjestelyistä. Lisäksi yliopisto osallistuu osaltaan kerättävän aineiston kopiointi-, käsittely- ja digitointiprosessiin, hankkeen hallinnointiin, tilakustannuksiin sekä hankkeesta tiedottamiseen.

SUOMEN AKATEMIAN RAHOITUS

Yliopiston strategisen profiloitumisen vahvistamiseen

Suomen Akatemia on myöntänyt Lapin yliopistolle 600 000 euron rahoituksen yliopiston strategian mukaisen profiloitumisen vahvistamiseksi.

– Kolmanteen Suomen Akatemian yliopistojen profiloitumista tukevaan hakuun yliopisto jätti hakemuksen, joka kohdentuu arktiseen politiikkaan ja hallintoon sekä arktiseen tietoon ja oppimiseen, tiedevararehtori Minna Uotila sanoo.

Profiloitumiseen suunnattua rahoitusta myönnettiin yliopistoille ensimmäisen kerran vuonna 2015. Lapin yliopisto sai tuolloin Suomen Akatemialta 2,1 miljoonaa euroa. Rahoituksella yliopisto käynnisti Arktiset oikeudet ja luonnonvarat sekä Arktiset alkuperäiskansat -profiloitumistoimet.

Neljäs yliopistojen tutkimuksen profiloitumisen rahoituksen haku avataan tämän vuoden syksyllä.

Tutkimushankkeisiin

Suomen Akatemian kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunta on myöntänyt rahoitusta kolmelle Lapin yliopiston hankkeelle, yhteensä 1,24 miljoonaa euroa.

Teollisen muotoilun professori Jonna Häkkinen TechFashion – Tulevaisuuden päälle puettavan teknologian muotoilu -hanke sai 480 000 euroa vuosille 2017–2021. Hankkeessa tutkitaan päälle puettavan teknologian muotoilua.

Sosiaalityön professori Merja Laitisen Lasten tietävä toimijuus yksityisissä, moniammatillisissa ja yhteiskunnallisissa prosesseissa -hanke sai 480 000 euroa vuosille 2017–2021. Hankkeessa pureudutaan lasten tietoon ja toimijuuteen ammatillisissa ja yhteiskunnallisissa konteksteissa tarkastelemalla lasten tietävää toimijuutta vanhempien välisen eron jälkeisen vainon näkökulmasta.

Liikkuvat periferiat – paikan tuntu -konsortio sai yhteensä 560 000 euroa vuosille 2017–2021. Tutkimushanke tekee näkyväksi erilaisia tilallisia ja käsitteellisiä periferioita ja niihin liittyviä ilmiöitä. Lapin yliopiston osuus hankkeesta on 280 000 euroa. Lapin yliopistossa hankkeesta vastaa yliopistonlehtori Mari Mäkiranta.

Pohjoisten yhteiskuntien professioita tutkivalle ryhmälle profiloitumisrahoitus

Lapin yliopiston hallitus on päättänyt kokouksessaan 22.8.2017 myöntää yliopiston strategista profiloitumista tukevan 450 000 euron rahoituksen professori Timo Aarrevaaran johtamalle Pohjoisten yhteiskuntien professio-tutkimuksen ryhmälle (ProSoc).

Ryhmässä tutkitaan työn muutosta, tiedon relevanssia, muutosten vaikutusta ammattikäytäntöihin sekä tiedon merkitystä muutoksen välineenä. Aarrevaaran johtama tutkimusryhmä kokoaa yhteen yliopiston eri tieteenaloja ja edistää näin uutta ja innovatiivista yhteistyötä Lapin yliopiston eri yksiköiden välillä. Ryhmä toteuttaa Lapin yliopiston strategista profiilia arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimuksessa.

Tutkimusryhmän johtajana toimii professori Timo Aarrevaara, ja sen jäseninä tulevat toimimaan vuosina 2017–2020 eri ajanjaksoina Ian R. Dobson, Miika-Petri Laakkonen, Jari Lindh, Riikka Kangas, Paula Poikela, Kirsi Pulkkinen, Sanna Rynänen, Juhani Saari, Heikki Saxén, Ville Tenhunen, Pekka Vasari sekä Ville Pietiläinen.

Lisäksi yliopiston hallitus päätti suunnata 300 000 euroa monitieteisen palvelumuotoilun tutkimuksen ja tutkimushankkeiden kehittämiseen. Voimavaran käytön suunnittelua varten rehtori on asettanut ohjausryhmän, jonka puheenjohtajana toimii professori Satu Miettinen ja jonka jäseniksi kutsutaan Anu Valtonen, Antti Syväjärvi, Merja Laitinen, Heli Ruokamo, Jonna Häkkinen, Antti Honkanen, Satu Pesola, Antti Koski sekä Nicolas Gunsley.

Tekoälyn käyttö johtamisen opiskelussa ja tutkimuksessa

Lapin yliopistossa tutkitaan parhaillaan tekoälyn käyttöä johtamisen opetuksessa ja tutkimuksessa. Tekoäly mahdollistaa laajan tutkimustiedon koostamisen sovellukseksi, jolla voidaan mallintaa henkilöstöjohtamisen vaikutuksia työhyvinvointiin ja talouteen.

Lapin yliopistossa kehitetyllä sovelluksella voidaan mallintaa eri tilanteisiin sopivaa johtamista ja esimiestyötä sekä tutkia, miten erilaiset tavat toimia vaikuttavat talouteen ja henkilöstön hyvinvointiin. Uuden sovelluksen arvioidaan tuovan organisaatioille ylivoimaista kilpailuetua, joka tarkoittaa käytännössä kehitystä, jossa yrityksen tuottavuus paranee käsi kädessä henkilöstön työhyvinvoinnin kanssa. Tekoälyä tutkitaan ja sitä sovelletaan käytäntöön Lapin yliopiston henkilöstöjohtamisen opinnoissa.

ANNA MUOTKA

Tutkimusta saamelaisen tekijänoikeuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 52 000 euron rahoituksen oikeustieteiden tiedekunnan hankkeelle, jossa tutkitaan saamelaiskulttuuriin liittyviä tekijänoikeuksia.

Hankkeessa keskitytään erityisesti saamelaisen musiikin ja suullisen perinteen tekijänoikeuksiin. Siinä kartoitetaan saamelaiskulttuurin tekijänoikeudellisia haasteita, kuullaan taiteen tekijöitä, järjestetään tekijänoikeudellista koulutusta sekä tuotetaan julkaisuja.

Hanke toteutetaan oikeustieteiden tiedekunnan ja Saamelaiskäräjien yhteistyönä. Lisäksi yhteistyössä ovat mukana saamelaisen joikaajien yhdistys ja saamelaisen säveltäjien yhdistys.

Hankkeen vastuullisena johtajana toimii dekaani Soili Nysten-Haarala ja vastuullisena tutkijana väitöskirjatutkija Piia Nuorgam Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunnasta. Lisäksi mukana ovat väitöskirjatutkijat Tuomas Mattila Helsingin yliopistosta ja Jacob R Adams Tromssan yliopistosta.

Ministeriö tukee opettajankoulutuksen kehittämistä

Opetus ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Lapin yliopistolle 400 000 euroa Arktinen uudistava ja tutkiva opettajuus -mallin luomiseen sekä systemaattiseen, pitkäkestoiseen ja kenttäläh- töiseen täydennyskoulutukseen.

Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman tavoitteena on kehittää opettajien ja opettajankouluttajien osaamista, opettajankoulutuksen oppimisympäristöjä, sisältöjä ja työelämäre- levanssia sekä vuorovaikutusosaamista.

APURAHAT

LAPIN RAHASTON APURAHAT

Suomen Kulttuurirahaston Lapin rahasto jakoi apurahoja tieteelle ja taiteelle yhteensä 503 000 euroa 55 eri haki- jalle. Lapin yliopistoon rahasto jakoi 10 apurahaa.

Rahoitusta Lapin yliopiston tutkimus- ja opetustyöhön sekä taiteelliseen toimintaan saivat seuraavat henkilöt:

Taiteet

- TaT Anniina Koivurova lasten piirustuksia sodassa sel- viytymisestä Suomen Lapissa käsittelevään väitöskirjan jälkeiseen tutkimukseen 7 000.
- MMM Kristiina Koskinen metsäaiheisia luontodoku- menttia käsittelevään väitöskirjatyöhön 12 000.
- TaT Mervi Löfgren A. E. Järvisestä kertovaan dokument- tielokuvaan: käsikirjoitus, ohjaus, arkistomateriaalin hankinta 23 000.

Kasvatustieteet

- KM Tiina Johansen saamen kielen etäopetuksen toteut- tamista käsittelevään väitöskirjatyöhön, Lapin sivistys- seuran rahastosta 12 000.
- YTT Jari Koivumaa ammatillisen koulutuksen reformia ja työelämän muutosta Lapissa käsittelevään väitöskir- jatyöhön 12 000.
- Opiskelija Hellin Pietikäinen saamelaisnuorten ajatuksia saamen kielen merkityksestä käsittelevään pro gradu -tutkielmaan, M. S. Elomaan rahastosta 2 000.

Yhteiskuntatieteet

- YTM Janne Honkasilta Rovaniemen joulumatkailun ja paikalliskulttuurin yhteensovittamista käsittelevään väi- töskirjatyöhön 24 000.
- YTM Johan-Eerik Kukko Lapin yliopiston Tieteen päivi- en yhteydessä järjestettävän koululaisten tiedepäivän osallistavien työpajojen organisointiin ja markkinoimi- seen 4 000.

Oikeustieteet

- Opiskelija Oula-Antti Labba Saamelaismääritelmää kä- sittelevään oikeustieteen pro gradu -työhön, M. S. Elo- maan rahastosta 3 000.
- OTK Anu Ojala digitaalista tekijänoikeutta käsittelevään väitöskirjatyöhön 24 000.

Lisäksi rahasto päätti hankkia taideteoksen kuvanveistäjä, taiteiden tiedekunnan lehtori Tom Engblomilta lahjoitetta- vaksi Aineen taidemuseolle. Teos on nimeltään Hämmen- nä mun maljaani (2013–2014). Sen koko on muuntuva, ja materiaaleina ovat puu, kangas, nahka ja metalli.

POLARLEHDET 10 000 EUROA

Päätoimittaja Jorma Aulan mukaan yliopisto ja sen opiskelijat elävöittävät Rovaniemen katu- kuvaa. Aulan mukaan yliopiston opiskelijat ovat tärkeä lisä alati kasvavan Lapin matkailun kie- litaitoisen henkilökunnan työvoimatarpeisiin.

FOREST OF LAPLAND 10 000 EUROA

Toimitusjohtaja Antti Kuivalaisen mukaan yri- tys osallistuu yliopiston varainhankintaan, kos- ka Lapin yliopisto tukee elämisen edellytyksiä Lapissa. Kuivalainen pitää tutkimuksen mer- kitystä erittäin tärkeänä yrityksen liiketoimin- nalle nyt ja tulevaisuudessa.

PENTIK OY 10 000 EUROA

Toimitusjohtaja Pasi Pentikäinen pitää Lapin yliopistoa tärkeänä kansallisena ja kansainvä- lisenä osaamiskeskittymänä, josta myös Pen- tik Oy on saanut useita osaavia työntekijöitä. Pentikäinen korostaa yliopistoa arvioidessaan erityisesti taiteiden tiedekunnan merkitystä. Pentik Oy on tehnyt yhteistyötä Lapin yliopis- ton kanssa muiden muassa erilaisissa hank- keissa ja opiskelijoiden työpajoissa.

MUITA LAHJOITUKSIA:

- SPEK Lappi 5 000 euroa
- Arctic Drilling Company 5 000 euroa
- Monialayrittäjät Jukka ja Armas Kristo 5 000 euroa
- Napapiirin Lahja Oy 5 000 euroa
- Rovaniemen Kodit Oy LKV 3 000 euroa

Lahjoitustilaisuudessa olivat läsnä (vasemmalta) konsernin viestintäpäällikkö Irma Kuukasjärvi Lappset Group Oy:stä, rehtori Mauri Ylä-Kotola, hallituksen puheenjohtaja Raimo Väyrynen, vararehtori Kaarina Määttä ja yhteyspäällikkö Heikki Autto Lapin yliopistosta sekä (edessä) hallituksen puheenjohtaja Johanna Ikäheimo Lappset Group Oy:stä.

Lappset lahjoitti Lapin yliopistolle

Lappset Group Oy tuki Lapin yliopiston opetus- ja tutkimustoimin- taa osallistumalla 20 000 euron lahjoituksella yliopiston varain- hankintakampanjaan.

Lappset on tehnyt yhteistyötä yliopiston kanssa eri muodoissa vuosikymmenten ajan, minkä vuoksi haluamme olla tukemassa yli- opiston merkityksellisyyttä lahjoituksellamme, hallituksen puheen- johtaja Johanna Ikäheimo sanoo.

– Lapin yliopisto ja Lappset tekevät yhteistyötä opinnäytetöiden, opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksien sekä tuote- ja muotoi- luprojektien lisäksi myös hallinnollisesti, sanoo Vuoden Alumniksi 2017 valittu hallintotieteiden maisteri Johanna Ikäheimo.

Ikäheimo on Lapin korkeakoulujen neuvottelukunnan puheen- johtaja.

Varainhankintamme on päättynyt. Saavutimme keräystavoittemme miljoona euroa. Kiitämme kaikkia varainhankintaan osallistuneita!

NIMITYKSIÄ

ANNA MUOTKA

Satu Uusiautti
Kasvatustieteen professoriksi

Rehtori Mauri Ylä-Kotola on ottanut kasvatustieteen tohtori, dosentti Satu Uusiauttin kasvatustieteen, erityisesti kasvatustieteiden tiedekuntaan 1.4.2017 alkaen.

Uusiautti väitteli kasvatustieteen tohtoriksi Lapin yliopistossa vuonna 2008. Hän on Helsingin yliopiston kasvatustieteiden dosentti.

Kasvatustieteen, erityisesti kasvatustieteiden professorin tehtävänä on harjoittaa ja edistää kasvatustieteiden alan tutkimusta ja siihen perustuvaa opetusta. Opetustehtävät suuntautuvat tiedekunnan perustutkintokoulutuksiin ja kasvatustieteiden sivuaineeseen.

ANNA MUOTKA

Mika Laakkonen
Taideyliopiston auditointiryhmään

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen eli Karvin arviointijaosto on nimittänyt filosofian tohtori Mika Laakkosen Lapin yliopistosta Taideyliopiston laatujärjestelmän kansalliseen auditointiryhmään.

Taideyliopiston laatujärjestelmän auditointi käynnistyy vuoden vaihteessa, ja sen on määrä valmistua syyskuun 2018 loppuun mennessä.

Auditointiryhmän puheenjohtajana toimii Minna Hiillos. Ryhmän muut jäsenet ovat Pirjo Halonen, Juha Isotalo, Minnakaisa Kuivalainen ja Mika Laakkonen.

MARKO JUNTILA

Kirsti Lempiäinen
Kasvatustieteen professoriksi

Rehtori Mauri Ylä-Kotola on ottanut yhteiskuntatieteiden tohtori, dosentti Kirsti Lempiäisen kasvatustieteen, erityisesti aikuiskasvatuksen sosiologian professoriksi kasvatustieteiden tiedekuntaan ajalle 1.8.2017–31.7.2022.

Lempiäinen on toiminut erilaisissa tutkimustehtävissä Jyväskylän, Lapin ja Tampereen yliopistossa vuodesta 1989 lähtien sekä myös vierailijana ulkomaila. Hän on väitellyt yhteiskuntatieteiden tohtoriksi Tampereen yliopistossa vuonna 2003. Hän on Lapin yliopiston feministisen tietoteorian ja metodologian dosentti.

MARKO JUNTILA

Outi Snellman
UArcticin yhdyshenkilöksi Suomen ulkoministeriön virkamieskomiteaan

Rehtori Mauri Ylä-Kotola ja UArcticin rehtori Lars Kullerud ovat nimenneet Lapin yliopiston kansainvälisten asiain johtaja Outi Snellmanin UArcticin yhdyshenkilöksi Arktisen neuvoston virkamieskomiteaan Arktisen neuvoston puheenjohtajakaudeksi 2017–2019. Snellmanin varahenkilönä toimii UArcticin rehtori Lars Kullerud.

Outi Snellman toimii myös UArcticin edustajana Arktisen neuvoston kestävän kehityksen työryhmässä, varahenkilönään Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani Tuija Turunen.

ANNA MUOTKA

Ilkka Ratinen
Kasvatustieteen apulaisprofessoriksi

Rehtori Mauri Ylä-Kotola on ottanut FT, KT, dosentti Ilkka Ratisen kasvatustieteen apulaisprofessoriksi kasvatustieteiden tiedekuntaan ajalle 1.8.2017–31.7.2022.

Ratinen on Joensuun yliopistossa vuonna 2005 maantieteestä väitellyt filosofian tohtori sekä Jyväskylän yliopiston maantieteen ja biologian pedagogiikan dosentti. Hän on väitellyt kasvatustieteestä Jyväskylän yliopistossa vuonna 2016.

Kasvatustieteen apulaisprofessorin tehtävänä on harjoittaa ja edistää luonto- ja kulttuuriympäristökasvatukseen liittyvää tutkimusta ja siihen perustuvaa opetusta luontokasvatuspainotteisessa luokanopettajakoulutuksessa.

TERHI LINDROOS

Emilia Lindroos
Nuorten Tiedeakatemiaan

Oikeustieteiden tiedekunnan oikeuslingvistiikan yliopistonlehtori OTT, FM Emilia Lindroos on kutsuttu Suomalaisen Tiedeakatemiaan alaisuuteen perustettavan Nuorten Tiedeakatemiaan jäseneksi toimikaudelle 2017–2020.

Suomalainen Tiedeakatemia perustaa Suomeen uuden, kansainvälisen mallin mukaisen Nuorten Tiedeakatemiaan, jonka tarkoituksena on edistää tiedettä erityisesti nuorten, tieteellisen uransa alkuvaiheissa olevien tutkijoiden näkökulmasta.

IRMA VARRIO

Raimo Väyrynen
Euroopan yliopistoinstituutin strategiseen arviointikomiteaan

Lapin yliopiston hallituksen puheenjohtaja Raimo Väyrynen on nimitetty Euroopan yliopistoinstituutin (European University Institute, EUI) nelihenkinen strategisen arviointikomitean jäseneksi.

Firenzessä sijaitseva EUI on Euroopan johtavia oikeustieteen, historian ja politiikatieteiden jatkokoulutuslaitoksia.

Yliopistoyhteisön ulkopuolelta tulevat hallituksen jäsenet

Lapin yliopiston yliopistokollegio valitsi toukokuussa 2017 yliopiston hallitukseen yliopistoyhteisön ulkopuolelta tulevat jäsenet toimikaudelle 2018–2020.

Yliopistoyhteisön ulkopuolelta tulevat jäsenet ovat rehtori Liisa Holmberg, Saamelaisalueen koulutuskeskus; yhteiskuntasuhteiden johtaja, professori Olli Kangas, Kansaneläkelaitos; professori emerita, Hannele Niemi, Helsingin yliopisto; hallituksen puheenjohtaja Miia Porkkala, Aho Group Oy; ja toimitusjohtaja Keijo Posio, Pohjolan Osuuspankki.

Lapin yliopiston hallituksessa on yhteensä 11 jäsentä, joista viisi valitaan yliopistoyhteisön ulkopuolelta ja kuusi yliopistoyhteisön sisältä. Opiskelijajäseniä hallituksessa on kaksi. Yliopistoyhteisön sisältä valittavien hallituksen jäsenten vaali järjestetään syksyllä 2017.

PALKITUT

ANU VALTONEN PALKITTIIN TUKHOLMASSA

IRMA VARRIO

Kulttuuritalouden professori Anu Valtonelle on myönnetty Per Ostergaard -palkinto. Palkinto myönnetään tieteellisesti rohkealle ja uusia avauksia tekeväälle tutkimukselle. Palkinto luovutettiin Valtonelle huhtikuussa *Affective encounters with mosquitoes* -tutkimusartikkelista Interpretive Consumer Research -tapahtumassa.

ASIANAJAJALIITON PALKINNOT

Asianajajaliiton hallitus on myöntänyt vuosittaiset kirjoituspalkinnot erityisen korkeatasoisille oikeustieteellisille kirjoituksille. Lapin yliopistosta palkinnon saivat professori Tuula Linna ja tutkija Elli Saramäki.

- Tuula Linna, OTT, VT, prosessioikeuden professori, Lapin yliopisto
Artikkeli: Bryssel I -asetuksen ja välimiesmenettelyn suhde välityssopimuksen suojaaminen kannekieltomääräyksellä, DL 2/2016
- Elli Saramäki, OTM, prosessioikeuden tutkija, Lapin yliopisto (työvapaalla); apulaissyöttäjä, Sisä-Suomen syyttäjänvirasto
Artikkeli: Syytesidonnaisuudesta ja materiaalisesta prosessinjohtosta vastaajan puolustautumisen näkökulmasta, DL 5/2016

hiutaleita

AINI LINJAKUMPU
Yliopistonlehtori

Kun asiat ja tilanteet ovat "päällä", ihmisellä on taipumus uppoutua nykyhetken pakkopaitaan.

ANNA MUOTKA

AJAN HIDAS JA NOPEA HISTORIA

Tuntureilla ja vuorilla kulkiessa tuntuu, että kulkee läpi iäisyyden. Tulee se mielikuva, että ihaillemme kallioiden muodot, jokien väylät ja vuorien huiput ovat olleet siellä aina. Yliaikaisina totemeina, jotka säilyvät myös hamaan tulevaisuuteen.

Tämä on tietysti ihmisen kokema aikaharha. Kun me ihmiset vaeltelemme maapallolla ja kuljemme henkilökohtaisen kehityksemme alusta loppuun joidenkin vuosikymmenten aikana, luonto ympärillämme kulkee omaa aikasykliään, jossa yhden kalliopalan muutos toiseen paikkaan tai muotoon saattaa kestää tuhansia ja taas tuhansia vuosia.

Tätä muutosta ja kehitystä emme maallikkoina kuitenkaan näe emmekä ymmärrä. Meille luonto on pysyvää ja muuttumatonta, jota toki ihmisen tekemiset ja tekemättä jättämiset yrittävät horjuttaa.

Jos hitaiden muutosten hahmottaminen on vaikeaa, myös nopeat muutokset ovat ymmärryksen rajamailla.

Vierailin opiskelijaystävieni kanssa Berliinissä syksyllä 1989. Siinä silmiemme edessä mureni hiekanjyväsiksi niin maailmaa jakanut muuri kuin DDR:kin. Viimeinen silaus tälle kehitykselle tapahtui muutama viikko vierailumme jälkeen.

Muurin ja sen taustalla olleen ideologian katoamista olisi ollut vaikea uskoa todeksi muutamaa vuotta aiemmin. Kylmän sodan kourissa jako kommunistiseen ja kapitalistis-liberaaliin maailmaan tuntui iäiseltä järjestykseltä.

Jälkeenpäin katsottuna kommunismin – kuten myös vaikkapa Hitlerin aikaisen natsismin, Etelä-Afrikan apartheidin tai stalinismin – kaatuminen näyttää luontaiselta kehityskululta. Mutta kun asiat ja tilanteet ovat "päällä", ihmisellä on taipumus uppoutua nykyhetken pakkopaitaan.

Tässä pakkopaidassa unohdamme, miten historia etenee ja millaisia syklejä se sisältää. Samalla historian vääjäämättömyydellä kuin ihaillemme kalliokielekkeet ja vuorenhuiput ovat miljoonan vuoden päästä menneisyyttä, ovat myös tuntemamme ideologiat ja talousjärjestelmät menneisyyttä tuhannen tai jopa sadan vuoden päästä.

Kysymys on siitä, mikä on säilyttämisen arvoista, mikä taas vahingollista ihmiselle ja ihmisyydelle. Ihmiset riippumatta uskonnostaan, kulttuuristaan tai kansallisuudestaan toivovat elämältään yleensä täsmälleen samoja asioita: riittävän toimeentulon, perheen ja ystäviä sekä jonkinlaisen elämänjäsennyksen.

Ääri-ideologiat tekevät ihmisistä vihollisia toinen toisilleen. Vihollisten nimeäminen on helppoa, mutta ihmisyyden rakentaminen vaikeaa.

Miksi ette ikinä kirjoita tästä aiheesta?

Kääk. Muutin, eikä Kide löydä enää perille.

Verkko voittaa paperin – aika perua tilaus.

Ota meihin yhteyttä: ulapland.fi/kide

Juttuvinkit. Osoitteenmuutokset. Tilaukset ja tilauksen peruuttamiset.

Verkkosivuiltamme löydät kaikki numerot vuodesta 2010 alkaen.

Tervetuloa lukemaan!

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND
PL 122 | 96101 ROVANIEMI

Sopimus 881414

Kiitos yliopistomme toimintaa tukeneille!

Lahjoitusten ja niille maksettavan valtion vastinrahan avulla kehitämme tutkimustamme, koulutustamme ja taiteellista toimintaamme. Tavoitteemme on vahvistaa Lapin elinvoimaa, kehitystä ja kansainvälisyyttä.

Kiitos kaikille varainhankintaamme osallistuneille!

Mauri Ylä-Kotola

Mauri Ylä-Kotola | Lapin yliopiston rehtori

ulapland.fi/varainhankinta

KUVA: MARKO JUNTILA